Poštnina plačana v gotovini.
Leto LXIX. št. 189 Ljubljana, četrtek 20. avgusta 1936 Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst á Din 2, do 100 vrst á Din 2.50, od 100 do 300 vrst á Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Kabili se upirajo:

Maročani se pripravljajo za osvobodilno vojno

Revolta maroških domačinov v vojski španskih upornikov — Rifski Kabili snujejo načrte za osvobojenje izpod španskega gospodstva

Gibraltar, 20. avgusta d. Po došlih vesteh je nastalo pri delu maroških čet, ki jih je general Franco izkrcal v Španiji, zelo revolucionarno razpoloženje. Maročani so predvsem nezadovoljni s prehrano. V La Linei je nezadovoljstvo med maroškimi domačini pod poveljstvom generala Franca zavzelo tako resne oblike, da so jih morali zbrati v vojašnicah ter razorožiti. Pri razorožitvi so baje vzklikali: »Če ne dobimo hrane in plačila, se ne bomo borili.« Vodstvo upornikov je skušalo pomiriti nezadovoljne Maročane s tem, da jim je pri takozvanih očiščevalnih akcijah v manjših vaseh okoli mesta La Linee dovolilo plenjenje.

Tudi iz španskega Maroka prihajajo vesti o naraščajočem nezadovoljstvu med tamošnjimi rifskimi plemeni, ki se nočejo boriti za nobeno stranko v Španiji, temveč pripravljajo borbo za osvoboditev izpod španskega gospodstva. Nemire v Španiji smatrajo razni voditelji rifskih Kabilov kot izredno ugodno priliko za svoje osvobodilne namene. V raznih rifskih pokrajinah so se pričele sedaj posamezne čete, ki so se takoj po izbruhu državljanske vojne pridružile upornikom, upirati proti njim.

Odklonjen ultimat upornikov

Pariz, 20. avgusta. w. Kakor poroča agencija Radio, je bil položaj pri Irunu snoči še neizpremenjen. Vodstvo upornikov je poslalo prebivalstvu nov ultimat, naj se vda, branilci mesta pa so odgovorili, da se ne bodo vdali ,temveč bodo rajši umrli pod razvalinami mesta. V teh okoliščinah pričakujejo za danes generalni napad na mesto.

Uporniška vojna ladja poškodovana

Pariz, 20. avgusta w. Kakor poroča »Paris Soir«, se potrjuje, da je bila uporniška vojna ladja »Almirante Servero« zadeta od topovskega strela in hudo poškodovana. Vest, da se je ladja potopila, doslej še ni potrjena. Ladja je med tem odplula v Ferrol na severo-zapadni obali Španije.

Odpor proti upornikom v Cartageni

La Corugna, 20. avgusta AA. Semkaj so prispele nepotrjene vesti, da se je posadka v Cartageni uprla proti uporniškim poveljnikom. Poveljnik mesta je moral pobegniti v San Julian.

Premestitev uporniškega štaba v Valladolid

Burgos, 20. avgusta o. Vrhovni poveljnik severne uporniške vojske general Mola namerava premestiti svoj glavni stan iz Burgosa v Valladolid, ki je oddaljen od Madrida le še 160 km v severnozapadni smeri.

Orožje za španske upornike

Le Havre, 20. avgusta o. Posadka tovornega parnika »Pelles Isles« je danes pričela stavkati, ker je zvedela, da so na ladjo natovorili tudi topove in drugo orožje za španske upornike. Družba je zagotovila mornarjem, da se parnik, ki redno vozi na progi Le Havre—Lizbona—Buenos Aires, tokrat v Lizboni ne bo ustavil in da je orožje namenjeno za argentinsko vlado. Posadka parnika je sklenila stavkati še nadalje, ker nima jamstva, da oficirji ne bodo v zadnjem hipu okrenili ladje v smeri proti Lizboni.

Grški parnik trčil s španskim rušilcem

Gibraltar, 20. avgusta s. Grški parnik »Dionisios Stratagos« je trčil z nekim španskim rušilcem in je moral močno poškovan iskati pomoči v Gibraltarju. Rušilec, za katerega se ne ve, ali je pod poveljstvom španskih upornikov ali madridske vlade, je nadaljeval svojo pot, ne da bi nudil poškodovanemu parniku pomoč.

Proglas španskih komunistov

Madrid, 20. avgusta o. Komunistična stranka je ob poteku prvega meseca državljanske vojne izdala velik proglas na ljudstvo, v katerem poziva vse Špance, naj se složno, vztrajno in hrabro bore za narodne svobodščine proti fašističnim tiranom in za preporod Španije.

Poziv španskih intelektualcev

Madrid, 20. avgusta o. Skupina španskih intelektualcev je po radiu sporočila pri jateljem demokracije in intelektualcem vseh antifašističnih držav proglas v katerem pravi med drugim:

Napravite konec ogabni kampanji in borbi za kolonije ter svetovna tržišča, ki se je započela proti narodu, čegar edini greh je ta, da se hrabro bori za svojo svobodo in obrambo svoje kulture proti vsem nasprotnikom.

Proglas so med drugim podpisali znani španski intelektualci Jose Bergamini, Rudolf Salazar, Rafaelo Alberti, Oskar Esplai, Vaceslav Roces in Gabriel Garcia.

Napad španskih križark na nemški parnik

Veliko razburjenje v Berlinu — Pred intervencijo nemške vlade v Madridu

Berlin, 20. avgusta. v. V nemških diplomatskih krogih je zavladalo veliko razburjenje zaradi zadnjih poročil iz Španije, ki jih je prejelo nemško zunanje ministrstvo od tamkaj stacioniranih nemških vojnih ladij »Deutschland« in »Von Scheer«. Poročilo namreč javlja, da je ustavilo brodovje madridske vlade, obstoječe iz dveh križark in dveh torpednih rušilcev, nemško potniško ladjo »Kamerun«, ki je vozila nemške begunce iz Španije proti Marseillu, s topovskimi streli. Incident se je pripetil 7 in pol kilometra daleč od španske obale, torej izven suverenih voda španske republike. Nemška ladja je bila prisiljena zaradi oboroženega nastopa vladne španske mornarice izpremeniti smer svojega potovanja.

V nemških berlinskih političnih krogih je zavladalo zaradi tega koraka španske vladne mornarice ogromno razburjenje in se predstavlja kot hudo kršitev mednarodnega prava, na katero bo Nemčija primerno odgovorila. Obstoja splošno prepričanje, da bo nemška vlada odločno intervenirala v Madridu in da niso izključene najdalekosežnejše posledice tega težkega incidenta.

Vznemirjenje v Londonu

zaradi vesti, da namerava Italija intervenirati v Španiji

London, 20. avgusta o. Tukajšnji vladni krogi so silno vznemirjeni zaradi vesti, da namerava Italija povsem neposredno intervenirati v Španiji. Uradni krogi so ogorčeni zaradi dvolične italijanske politike. Minister Ciano je še v ponedeljek po angleškem poslaniku v Rimu sporočil angleški vladi, da je Italija pripravljena podrobneje pogajati se o francoskih predlogih glede sporazuma o nevtralnosti napram Španiji, sedaj pa je italijanska vlada, kakor kažejo poslednje vesti, izdala vse potrebne odredbe, da italijanska vojna letala napadejo špansko vladno vojsko. V torek bi se morala poslanik Ingram in Ciano zopet sestati, vendar pa do tega sestanka ni prišlo.

Anglija proti vsaki intervenciji v Španiji

London, 20. avgusta o. Tukajšnji krogi zatrjujejo splošno, da bo Velika Britanija ostro nastopila proti vsakršni tuji intervenciji v Španiji. Od vseh prizadetih držav bo energično zahtevala, naj ostanejo nevtralne in se sporazumejo na osnovi francoskih predlogov. Če ne bi pristala na angleške zahteve, se bo Velika Britanija docela desinteresirala ne le glede Španije nego tudi glede na vsa pereča evropska vprašanja.

Italija še ni pristala na francoske predloge

Rim, 20 avgusta. AA. V zvezi z včerajšnjim sestankom grofa Ciana in francoskega poslanika se je zvedelo, da Italija še ni definitivno pristala na francoske predloge Francoskemu poslaniku je bilo rečeno, naj zahteva nova pojasnila v Parizu.

Spopad italijanskih in francoskih letal

Rim, 20. avgusta o. Kakor poročajo, je prišlo nad Španijo že do prvega spopada med italijanskimi in francoskimi letali. V torek sta dva francoska lovca napadla neko italijansko trimotorno napadalno letalo. Letala so bila v službi španske vladne odnosno uporniške vojske. Do spopada je prišlo blizu Gibraltarja. Človeških žrtev ni bilo. Francoski letali sta pognali italijansko napadalno letalo v beg proti španskemu Maroku.

Prezident dr. Beneš o problemu sudetskih Nemcev

ČSR bo rešila svoje nacionalne probleme po lastnih metodah ter odklanja vsako tuje vmešavanje

Praga, 20. avgusta w. Predsednik republike dr. Beneš je danes ob priliki otvoritve sejma posetil mesto Liberec. Ob tej priliki je imel govor, v katerem se je predvsem bavil s problemom sudetskih Nemcev.

Nacionalna vprašanja, je dejal dr. Beneš, so za vse države notranje-politična zadeva. Na tem stališču bo Češkoslovaška vedno vztrajala. Nobena država nima pravice vmešavati se v ta vprašanja. Češkoslovaška bo rešila svoje nacionalne probleme po lastnih metodah. Zaradi tega ne more sprejeti niti gesla avtonomije niti federativnih tendenc, niti uveljavljanja fašističnih, avtoritativnih ali komunističnih načel. Mogoča je samo centralizacija v zvezi z gospodarskim regionalizmom. Češkoslovaška je edina država v srednji Evropi, ki je od 1918. ohranila socialno, gospodarsko in notranje-politično kontinuiteto.

Glede mednarodnega položaja je izjavil dr. Beneš, da se nikakor ne sme misliti na to, da bi kdo skušal napasti Češkoslovaško, in da je treba misliti na vojno. Možnost konflikta gotovo ni izključena za vse čase, vendar pa ta možnost ni niti potrebna niti aktualna.

V sodelovanju ČSR s Sovjetsko unijo ni nobene komunistične nevarnosti. Češkoslovaška republika bo sledila srednji liniji, ki je določena od narave.

Louisova zmaga nad Sharkeyem

New York, 20. avgusta. Črnec Louis, ki je kakor znano podlegel nemškemu boksarju Schmelingu, se je včeraj srečal z bivšim svetovnim prvakom Sharkeyem in ga prepričevano porasil. Louisovo zmago je proslavilo 50.000 črncev v svečanem sprevodu. Na koncu so priredili velik banket s plesom. Pri tem je prišlo do izgredov in je bil en črnec ubit, pet ljudi pa ranjenih, med njimi dva črnca.

Sanacija Mestne hranilnice ljubljanske

Posojilo Drž. hipotekarne banke v znesku 30 milijonov Din za odplačilo dolgov ljubljanske občine pri Mestni hranilnici — Obligacijsko posojilo 20 miijonov Din po 6% za 15 let

Ljubljana, 20. avgusta

Včeraj popoldne se je sestal ljubljanski mestni svet, da sklepa o najetju posojila pri državni hipotekarni banki za sanacijo Mestne hranilnice ljubljanske in o najetju posojila pri borzi dela za razširjenje Delavskega doma ob Bleiweisovi cesti.

Županovo poročilo o posojilu DHB

Ob otvoritvi seje je župan dr. Adlešič počastil spomin nedavno umrlega šenpetrskega župnika Janka Petriča, nato pa je poročal o svojih korakih za najetje posojila pri Drž. hipotekarni banki. Med drugim je izjavil:

Za likvidacijo dolgov ljubljanske občine pri Mestni hranilnici ljubljanski je že prejšnja občinska uprava zaprosila pri Drž. hipotekarni banki za posojilo, vendar pa ni uspela. Na ponovno prošnjo je sedaj Drž. hipotekarna pristala v toliko, da je poslala v Ljubljano svojega zastopnika g. Stakića, ki je pregledal poslovanje financ mestne občine in Mestne hranilnice in ugotovil, da je finančno stanje na poti k ureditvi in da izpolnjuje občina v redu svoje obveznosti. Zato je izdelal ugodno poročilo za Drž. hipotekarno banko, ki je končno v načelu odobrila posojilo 30 milijonov v gotovini s 7 odstotnimi obrestmi in 15 letno amortizacijo. Preden se bo to posojilo izplačalo, je treba da izvede občina še druge korake za svojo razbremenitev pri Mestni hranilnici. Prišlo je do odločitve, naj se izpremene naložbe pri Mestni hranilnici v obligacijsko posojilo mestne občine. Ker jamči mestna občina za vse vloge pri Mestni hranilnici, se dejansko ne izpremeni ničesar, ker se samo izpremene vloge v obligacije, ki se bodo tudi višje obrestovale kakor pri Mestni hranilnici. Obligacije se bodo žrebale dvakrat na leto. Razen z vlogami pri Mestni hranilnici se bo podpisovanje obligacij vršilo tudi v gotovini. Čim več bo podpisov v gotovini, tem več bo dobila Mestna hranilnica likvidnih sredstev in tem prej bo mogla urediti svoje poslovanje. **Obligacijsko posojilo 20 milijonov Din bo uporabljeno izključno za plačilo obveznosti občine pri Mestni hranilnici. Ko bo to izvršeno, bo Drž. hipotekarna banka izplačala svoje posojilo 30 milijonov, ki bo prav tako porabljeno za odplačilo dolgov mestne občine pri Mestni hranilnici ljubljanski.**

Pogoji posojila Drž. hipotekarne banke

Načelnik finančnega odbora prof. Dermastja je zatem poročal o sklepih finančnega odbora glede najetja posojila za likvidacijo dolgov mestne občine pri Mestni hranilnici in za razširjenje Delavskega doma.

Prvo posojilo, ki ga bo dala Drž. hipotekarna banka v znesku 30 milijonov Din, se bo odplačevalo v 30 polletnih obrokih ter bo moralo biti plačano v 15 letih. Obrestovalo se bo po 7 odstotkov. Najeto posojilo bo predstavljalo za mestno občino breme 3.198.367.80 Din na leto, ki pa predstavlja samo pretvoritev obveznosti proti Mestni hranilnici. Razlika v višini dajatev bo v tem, da bodo obresti za en odstotek višje, kakor jih sedaj plačuje mestna občina za svoje dolgove pri Mestni hranilnici. Ta višja obremenitev bo znašala 300.000 Din na leto za občino.

Obligacijsko posojilo mestne občine

Kar se tiče obligacijskega posojila je finančni odbor sklenil, naj se razpiše v višini 20 milijonov Din. Tisk obveznic in razpis posojila bo veljal občino približno 300 tisoč Din, kar bo krila za enkrat iz posojila za emodnišnico, znesek pa bo vrnila v ta fond iz sredstev prihodnjega proračuna. Razpis obligacijskega posojila naj bi bil al pari za one, ki bi vplačali posojilo s knjižicami Mestne hranilnice ljubljanske, za one, ki bi ga plačali v gotovini pa 97 za 100. Finančni odbor se je odločil za podpisovanje posojila potom vložnih knjižic Mestne hranilnice, ker gre v prvi vrsti za razbremenitev mestne občine pri Mestni hranilnici. Obrestna mera se je določila na 6 odstotkov, amortizacijska doba pa na 15 let. Obveznice se bodo pričele obrestovati s 15. avgustom 1937. Za izplačevanje obresti in izžrebanih obveznic bo občina vstavila vsako leto potrebno vsoto v svoj proračun, za redno poslovanje te službe pa bo jamčila z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Obveznice se bodo žrebale vsako leto 15. februarja in 15. avgusta, izžrebane pa se bodo izplačale 6 mesecev po izžrebanju. Izžrebane obveznice bodo zastarele 10 let po izžrebanju. Obveznice se bodo lahko zalagale pri vseh razpisih mestne občine oziroma za dajatve njej. Razen tega bo skušala občina doseči njihovo lombardiranje pri denarnih zavodih.

Glede na županovo poročilo je finančni odbor sklenil predlagati mestnemu svetu:

1. Mestna občina naj v svrho zboljšanja položaja Mestne hranilnice ljubljanske in vzpostavitve njene likvidnosti najame pri državni Hipotekarni banki v Beogradu gotovinsko posojilo 30 milijonov Din s 15-letno amortizacijo in 7 odstotnimi obrestmi, za kar zastavi svoja poslopja in zemljišča in svoje neobremenjene dohodke. Na zahtevo Državne hipotekarne banke more občina dati tudi kaka druga jamstva v okviru veljavnih zakonskih predpisov. Za izvrševanje te službe se vstavi vsako leto v proračun vsota, potrebna za vsakoletno amortizacijo.

2. Mestna občina naj emitira 6 odstotno obligacijsko posojilo v znesku 20 milijonov Din, plačljivih v gotovini ali z vložnimi knjižicami Mestne hranilnice ljubljanske.

Izkupiček iz obeh posojil se ima v celoti porabiti za delno odplačilo dolgov mestne občine pri Mestni hranilnici ljubljanski. Predsednik občine se pooblašča, da poskrbi pri nadrejenih oblastih za odobritev tega sklepa.

M. s. dr. Kamušič je v debati poudarjal, da bo sanacija Mestne hranilnice ljubljanske imela ugoden učinek tudi na druge denarne zavode in bo pomenila novo dobo gospodarskega razmaha, zaradi česar predlog finančnega odbora toplo priporoča.

Ker se ni oglasil nihče več k besedi je župan odredil glasovanje ter je bil predlog finančnega odbora soglasno sprejet.

Razširjenje delavskega doma

Poročevalec finančnega odbora prof. Dermastja je nadalje poročal, da je mestna občina leta 1932 zaprosila pri javni borzi dela za brezobrestno posojilo 4 milijonov Din proti 25-letni amortizaciji v polletnih obrokih po 80.000 Din in sicer za zgraditev Delavskega azila v Ljubljani. S tem posojilom zgrajeni Delavski dom se je izkazal kot zelo koristna ustanova. V teku let pa so potrebe tako narastle, da ta azil ne zadošča več. Zlasti se pogrešajo ločeni prostori za ženske delavne sile, posebno več skupnih spalnic, kjer bi mogle dobiti delavke za prehodni čas prenočišče. Pokazala se je tudi potreba večjega števila sobic, ki jih imajo v najemu delavci, ker postaja povpraševanje po njih čimdalje večje. Prav tako primanjkuje prostorov za ustanove, namenjene zboljšanju socialnega položaja delavskih slojev, katere se obračajo na mestni svet s prošnjo, naj jim da potrebne prostore za njihovo uradovanje na razpolago. Zato se je obrnil župan na upravo Borze dela s prošnjo, naj dovoli novo posojilo v znesku 1,700.000 Din pod istimi pogoji, kakor je bilo dovoljeno posojilo leta 1932. in sicer brez obresti s 25-letno amortizacijo in odplačevanjem v polletnih obrokih po 34.000 Din. Upravni odbor Borze dela je v načelu za dovolitev posojila, zaradi česar je mestni gradbeni urad tudi že napravil potrebne osnutke za razširjenje Delavskega doma.

Za varstvo tega posojila bo mestna občina intabulirala javno borzo dela na prvem mestu na zemljišču in objektih, ki bodo zgrajeni s tem posojilom, kakor tudi že na obstoječem Delavskem domu.

V debati je m. s. Likar poudarjal potrebo, da so pri upravi Delavskega doma zastopane tudi delavske organizacije in ustanove. Župan dr. Adlešič je pojasnil, da je bil v upravni odbor Delavskega doma že pritegnjen zastopnik Borze dela, nakar je bil predlog finančnega odbora soglasno sprejet.

Pred zaključkom seje je župan dr. Adlešič prečital več samostojnih predlogov, posameznih mestnih svetnikov, ki jih je odkazal pristojnim odborom.

Požar v beograjski kavarni „Albaniji“

Beograd, 20. avgusta. p. Okoli 1. ponoči je nastal požar v znani beograjski kavarni »Albaniji« na Terazijah. Kakor znano, je ta kavarna beznica, ki ne dela posebne časti prestolnici. Zato je razumljivo ,da so se Beograjčani razveselili požara, žal pa so gasilci kmalu prispeli in ga pogasili. Med gašenjem so se čuli vzkliki: »Pustite, naj pogori. Polijte z bencinom ,da čim prej izgine ta madež Beograda«. Gasilci so požar kmalu zadušili in je škoda le neznatna.

Borzna poročila.

INOZEMSKE BORZE

Curih, 20. avgusta: Beograd 7, Pariz 20.2025, London 15.4425, Newyork 306.75, Bruselj 51.7750, Milan 24.1750, Amsterdam 208.40, Berlin 128.40 z rezervo, Dunaj 57.10, Praga 12.68, Varšava 57.20, Bukarešta 2.50.

Pekovska stavka bi bila brez pomena

Velika napaka je bila, da je obrtna oblast dovolila ustanavljanje mnogih pekarn, ko jih je bilo že dovolj

Ljubljana, 20. avgusta.

Mezdno gibanje pekovskih pomočnikov je zbudilo po Ljubljani velik odmev in marsikdo se vprašuje, kaj bi bilo, če bi prišlo do pekovske stavke. Javnost je nedvomno na strani pekovskih pomočnikov, a naglasiti je treba, da so tudi mnogi mojstri pokazali pri dosedanjih pogajanjih mnogo razumevanja za ureditev delovnih pogojev v svojih podjetjih. Lahko celo trdimo, da je večina mojstrov pripravljena podpisati kolektivno pogodbo, ki jo predlagajo pomočniki. Toda upoštevati je treba nekatere resne ovire, ki ovirajo mojstre in pomočnike, da bi prišlo do mirne poravnave. Najvažnejše je, da ni zakonske osnove, da bi smelo Združenje pekov podpisati kolektivno pogodbo v imenu podjetij. Po zakonu smejo sklepati kolektivne pogodbe samo posamezniki, toda njih združenje ne more prisiliti, naj bi sklenili kolektivno pogodbo s pomočniki.

Če pomislimo, da je v Ljubljani zaposlenih okrog 120 pekovskih pomočnikov, podjetij je pa nad 60, sprevidimo, da v posameznih podjetjih nista zaposlena povprečno niti po dva pomočnika. Večina pekovskih podjetij je torej manjših in upoštevati je treba, da mnoge male pekarne ne zaposlujejo svojega delavstva pod enakimi pogoji, kakor večje pekarne, ki so pripravljene skleniti kolektivne pogodbe. Nekatere manjše pekarne niso pripravljene sprejeti vseh delavskih zahtev in jih najbrž delavci ne bodo mogli prisiliti niti s stavko. Pred osmimi leti je stavka pekovskih pomočnikov v Ljubljani povsem propadla in mojstri mislijo, da bi tudi zdaj pomočnik stavko ne dosegli ničesar. Podjetja, ki so na strani pekovskih pomočnikov v tem pogledu, da se ne upirajo sklenitvi kolektivne pogodbe, trde, da bi stavka ne imela nobenega pomena. Če bi se pekovski pomočniki, zaposleni v večjih pekarnah, kjer delajo pod ugodnimi pogoji kakor jih zahteva osnutek kolektivne pogodbe, solidarizirali z drugimi, zaposlenimi v manjših pekarnah ter nastopili stavko, bi večje pekarne vseeno ne bile dolgo zaprte, ker bi obratovale najbrž vse manjše pekarne. Zato bi večja podjetja ne dopustila, da bi jim konkurirala manjša ter bi najela nove delovne moči, saj bi jih bilo kljub stavki dovolj. Pekovski pomočniki bi tudi sami ne smeli prezreti nevarnosti, ki jim preti v primeru stavke od samih mojstrov. Posamezni mojstri v svojih malih pekarnah sicer ne morejo biti resni stavkokazi, večjo nevarnost pa pomenijo, ako se združijo in začno delati skupaj v večji parni pekarni. Nedvomno mojstri računajo s tem, seveda pa ne smemo misliti, da bi stavko onemogočili mojstri predvsem zato, ker se upirajo zahtevam pomočnikov, temveč zaradi tega, ker bi nobeno podjetje ne hotelo ustaviti svojega obrata dočim bi druge pekarne obratovale.

Vprašanje je torej, kako bi pripravili male pekovske podjetnike, da bi sklenili kolektivno pogodbo, kakor so jo pripravljeni večji podjetniki. Stavka bi torej lahko več škodovala pomočnikom kakor konistila, saj bi podjetja po nji ne odpustila novih delovnih moči in stavkujoči bi ostali brez zaslužka. Pomočniki pravijo, naj podjetja, ki ne morejo primerno plačati svojega delavstva, zapro svoje obrate. To da kdo bi jih naj prisilil? Velika napaka je bila, da je obrtna oblast v Ljubljani dovolila ustanavljanje mnogih pekarn, ko jih je bilo že dovolj. Preveč pekarn ne koristi tudi konzumentom, ker zaradi prehude konkurence med pekarnami trpi kvaliteta kruha, zato je napačna obrtna politika, ki dovoljuje nezmejeno odpiranje pekovskih obratov. Konkurenca med pekovskimi obrati v Ljubljani je dosegla že kaj čudne oblike. Reči je pa treba, da so umazano konkurenco v mnogih primerih povzročili tudi sami pomočniki. Male pekarne zaposlujejo pomočnike samo po nekaj ur, nakar mora pomočnik raznašati kruh po hišah. Mnogi pomočniki imajo svoje odjemalce in ko pomočnik menja gospodarja, si hoče ohraniti dotedanje odjemalce, dočim podjetje seveda smatra, da so odjemalci njegovi in ne pomočnikovi. Tako nastajajo uprav neverjetna konkurenčna trenja med podjetji, ki so zavzela že pravo obliko umazane konkurence.

Iz vsega tega lahko sprevidimo, da je mezdni spor med pekovskimi pomočniki in mojstri precej zapleten in da do ureditve delovnih pogojev ne bo prišlo tako gladko, kakor si žele mnogi mojstri in pomočniki.

—0.

Kmečka disciplina in sloga na ljubljanskem živinskem sejmu

Ljubljana, 20. avgusta.

Našemu kmetu so že od njega dni vcepljali pokoršcino kot največjo čednost in dolžnost in menda ni na svetu nikjer bolj pohlevnega kmeta kakor je naš, tako disciplinranega in skromnega. Toda ne smete misliti, da disciplina in sloga spadata v eno in isto vrečo. Hrvatski kmetje nastopajo na živinskih sejmih složno, medsebojno disciplinirano. Naši kmetje pa vedo dobro le, kaj je disciplina, dočim »jih ne more nihče prisiliti,« da bi naj bili tudi složni.

MRTVILO NA ŽIVINSKIH SEJMIH PRI NAS

Živinski sejmi pri nas so bili prejšnje čase zelo živahni. V Ljubljano so hodili na sejem prodajalci in kupci iz vse Slovenije, pa tudi iz tujine. Tedaj so bili naši sejmi v nekem pomenu besede »mednarodni«, dočim imajo zdaj le lokalni značaj. Na naših sejmih nihče ne kupuje živine za izvoz ali sploh na debelo. Med kupci ni niti mnogo domačih mesarjev. Na naših sejmih je na prodaj le malo pitanih volov in še tiste navadno priženo iz drugih pokrajin. Lahko bi celo trdili, da je na naših sejmih tudi med kupci procentualno največ kmetov. Kupujejo krave za pleme in vprežno živino, vole. Najbolj pa kupujejo plemenske prašičke, ki so tudi najdražji. Kar prodaja kmet le kmetu, je navadno najdražje, najcenejša je pa živina, ki jo kupujejo le prekupčevalci in mesarji.

Mešetarji pri nas še niso izumrli in na sejmu lahko opaziš, da držé po trije kupca za roko in ga silijo naj udari, čim ga izvohajo. Še tem bolj obdelujejo kmeta. Če bi se ozirali samo na te bitke, bi se nam vseeno zdelo, da so naši sejmi živahni. Toda prezreti ne smemo, da je na naših sejmih skoraj vselej malo živine, kupcev pa še manj. Včeraj je bilo prignanih 83 konj, 105 volov, 37 krav, 15 telet, pripeljanih 74 prašičkov za rejo in 15 za zakol. Že iz tega lahko izprevidite, da sejmi pri nas niso živahni. Malo je na prodaj živine, a kmetje čakajo na kupce tudi čez poldne.

»KMETJE, BODIMO SLOŽNI!«

Tudi na naše sejme je zapihal veter iz Hrvaške. To je sicer zelo rahla sapica, vendar so se cene živini nekoliko dvignile spomladi, ko so tudi naši kmetje začeli poskušati posnemati Hrvate. Zdaj lahko čitaš na vsakem sejmu na sejmišču lepake: »Kmetje, bodimo složni! Ne prodajajmo živine pod ceno! Cene so danes sledeče: voli I. vrste 5.50 Din, II. 4.50, III. 3.75. Krave I. vrste 4.50 Din, II. 4 Din; telice I. vrste 5 Din, II. 4.50; teleta I. 6.50 do 7 Din, II. 5.50 do 6, III. 4.50 do 5 Din kg. Ob 12. se trg zaključi. Zadruga ‚Sloga'.« — Pod podobnimi lepaki, ki so pa bolj imenitni, ker so tiskani, je pa podpisana Kmečka zveza za Slovenijo. Odrešenikov je dovolj. Vendar ti lepaki vzbujajo za čudo malo pozornosti med kmeti. Lahko trdimo, da jih niti polovica prodajalcev ne prečita. Kdor pa prečita določene cene, se nasmehne kakor neverni Tomaž. Vpraševal sem kmete, če se drže določenih cen. Odgovarjali so, da se, in zdelo se je, da hočejo reči: Saj še nismo imeli prilike preizkusiti svoje trdnosti. Nekdo je dejal: — Kaj pomagajo te papirnate cene! Saj cene se same narede! Če je malo živine in mnogo kupcev in — mnogo denarja, so tudi cene visoke!

Tudi po tem bi človek sodil, da naši kmetje ne jemljejo preveč resno akcije »Sloge«, ker je bil na Sv. Petra nasipu odtrgan lepak, ki je opozarjal kmete, naj bi prodajali krompir na debelo po dinarju. Na sejmu si je pa nekdo privoščil šalo, da je pripisal k enojki še dvojko ter je napis opozarjal, da mora biti krompir po 12 Din kg . . .

CENE SO NIŽJE OD PAPIRNATIH

Da so naši kmetje ostali, kakršni so bili ter da so sedanji sejmi skoraj prav takšni, kakršni so bili prejšnje čase, dokazujejo tudi nižje dejanske cene od določenih na lepakih. Včeraj se cene niso bistveno izpremenile od prejšnjega sejma, ko so bili voli I. vrste po 4 do 5 Din kg žive teže, II. 3.50 do 4 in III. po 3 do 3.50. Debele krave so po 3 do 4 Din, klobasarice pa po 2 do 3 Din. Pač pa so nekoliko dražja teleta, in sicer po 5 do 7 Din.

Kmetje še vedno najraje prodajajo »počez«, zlasti krave, ker mislijo, da tako lažje dražje prodajo živinče, kakor bi jo na težo. Nekateri spretni prodajalci sicer računajo na to, da bodo žival prodali po teži, zato jo dobro nakrmijo. Toda to so že zelo obrabljeni triki, ki jih kupci dobro poznajo, zato zahtevajo kupci pri barantanju, da prodajalec stehta žival šele prihodnji dan, po shujševalni kuri. Na naših sejmih je še vedno v veljavi predvojna valuta. Tako so na pr. voli po 16 kron žive teže. Krave so prodajali včeraj za pleme po 11 tisoč kron naprej »počez«. Vole za vožnjo so pa vendar nekateri ponujali tudi po novi valuti, in sicer po 1.700 Din. Par volov je bil prodan za 3.600 Din. Najbolj zanimivo je, da zdaj na naših sejmih precej kupujejo konje za zakol — za Dunaj. Včeraj je bilo prodanih 14 po 500 do 800 Din, torej precej drago, saj so sicer konji za golaž celo po 100 Din.

Tudi pri barantanju so še ostale v veljavi stare tradicije. Kupci in prodajalci se udrihajo s takšno vnemo po rokah, kakor da gre za pravi dvoboj. Toda takšni udarci nimajo veljave, dokler ni soglasja na obeh straneh, dokler oba na udarita hkrati. Če naši kmetje niso složni, so pa nedvomno trmoglavi, kajti kupčija se pogosto razdere samo zaradi nekaj dinarjev razlike. Raje plačajo mešetarju ceho, kakor bi popustili kupcu brez posredovalcev. Razen splošno znanih sejmarskih običajev so še vedno v navadi nekateri več ali manj nedolžni triki. Tako na pr. kmetje še vedno gonijo na sejem nepomolzene krave, da se postavljajo, kako dobra mlekarica je krava. Nekateri tudi dolže kmete drugih manj nedolžnih »trikov«. Tako se je na pr. včeraj pripetilo na tehtnici na klavnici nekaj značilnega. Tehtničar je nenadno poskočil, kakor da ga je pičil škorpijon, in še preden se je ubogi kmečki fant dobro zavedel, ga je zaskelelo po ušesu. Med tehtanjem je namreč stal poleg vola . . . Kmet je takoj oštel sina, češ ali ne veš, da ne smeš stati na »vagi«, gledalci mu pa niso verjeli ter so pripominjali, da bi on zaslužil zaušnico, ker je naučil fanta, kako naj goljufa.

Vendar smemo reči, da so naši kmetje mnogo bolj pošteni kakor složni in da so večkrat ogoljufani kakor goljufajo.

Ljubljana dobi živalski vrt

Ljubljana, 20. avgusta.

Društvo Noe, ki nas je že nekajkrat presenetilo s svojimi razstavami na Scagnettijevem vrtu v Šelenburgovi ulici in ki pripravlja veliko razstavo živali na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani, se je že dolgo pogajalo z mestno občino za prostor, kjer bi imela Ljubljana svoj živalski vrt. Pogajanja niso bila brez uspeha. Nedavno se je sestala posebna komisija z zastopniki mestne občine in mestnega fizikata ter mestnega gradbenega urada, ki si je ogledala prostor pod Rožnikom v bližini Čada z zastopniki društva Noe.

Ob tej priliki so določili, da bo mestni gradbeni urad izdelal vse potrebne načrte za živalski vrt in za preureditev zemljišča v ta namen. Delo bosta s podporami omogočila banska uprava in mestna občina. Zemljišče za živalski vrt bo odstopila društvu mestna občina, nekaj parcel bo pa treba odkupiti od zasebnih lastnikov, in sicer od Keručevih in Perlesovih. Prostor za začetek ne bo obsegal več kakor 6000 do 7000 kv. metrov, načrti bodo pa tako izdelani, da se bo pozneje zemljišče za vrt po potrebi razširilo.

Stroški za prva dela bodo znašali okoli 150.000 Din in sicer okoli 80.000 Din za veliko lopo, kjer bo tudi stanovanje oskrbnikovo in več manjših paviljonov, okoli 70.000 Din bodo pa stale ograje, bazeni in planiranje zemljišča. Ljubljanski živalski vrt bo zgrajen najmoderneje. Živali bodo imele v njem kolikor mogoče naravna bivališča. Sprva se bo napolnil živalski vrt predvsem z domačo favno. Imel bo medveda, volkove, jelene, srne, srnjake, vse domače ptiče, zlasti vse zaščitene ptice, katere bomo videli tudi že na jesenskem velesejmu. pozneje si bo pa Noe nabavilo tudi tujo favno, kakor leve, ki so razmeroma poceni, ker se hitro množe in stane mladič okoli 500 Din, itd. Nabavili si bodo tudi slona, ki je pa draga žival, saj stane 35 do 40.000 Din. Morda se bo le pojavil mecen, ki bo pomagal društvu, da si bo nabavilo tudi tujo favno.

Javna prošnja

Ljubljana, 20. avgusta.

Mnogi Ljubljančani vedo, da smo imeli pod Šišenškim vrhom sredi gozda kopališče Mostec (Wörishofen). Kopališče je bilo pozneje opuščeno, Mostec je pa postal zbirališče vpokojencev. Na precej velikem prostoru sta dve ignišči za balinca-nje, precej miz in klopi in dve baraki, ena je za orodje, druga pa za ljudi v primeru slabega vremena. Prostor so si pred kakimi 30 leti vpokojenci sami uredili. Lastniki tega prostora so se večkrat menjavali in končno je ta svet kupila mestna občina ljubljanska. Za nekakšnega upravitelja je bil postavljen neki vpokojenec. Vpokojenci so tu po dolgoletni naporni službi uživali mir v medsebojni slogi in ob več kot skromnem razvedrilu. Letos spomladi so naredili zopet precej novega in si nabavili nove krogle za balincanje.

Nenadoma je pa prinesel uradnik mestne občine dekret, da je stari upravitelj odstavljen in imenovan na njegovo mesto na lastno prošnjo neki prodajalec sadja. Ta si pa ni mogel pridobiti simpatij vpokojencev. Ne bomo načenjali tu vprašanja, zakaj ga vpokojenci ne marajo. Obračamo se samo na mestno načelstvo z vljudno prošnjo, naj vzpostavi v Mostecu stari položaj in vrne vpokojencem to, kar jim gre. O utemeljenosti naše pritožbe se lahko mestno načelstvo prepriča pri nas. Upamo, da bomo kmalu dobili naše pravice nazaj in zopet lahko brez skrbi zahajali v naše priljubljeno zbirališče Mostec, kjer nam nihče ne bo kratil miru in naših pravic.

Vpokojenci.

Gnezdo nemorale je zgorelo

Ljubljana, 20. avgusta.

Ne smete preveč pobožno zavijati oči, če zapišemo, da so tudi v Ljubljani gnezda nemorale in da jih je celo toliko, da jih moramo zažigati kakor n. pr. v drugih državah pohujšljive knjige. Vendar optimistom nočemo jemati vere, da je včeraj zgorelo v Ljubljani edino in zadnje nemoralno gnezno.

Pesimisti pa tudi ne smejo misliti, da je stvar res tako strašna. Saj ne gre za drugega kakor za trhlo, majhno barako, ki je bila skrita v gramoznici ob Linhartovi ulici. V nji so kraljevale zaklete kraljičine. Baje jih je bilo pol ducata. Dolgo se ni nihče spotikal nad njihovim gradom v gramoznici. No, kljub temu se je včasih ponoči ustavil ob gramoznici celo avtomobil, kakor da mu je baš tam pošel bencin. Da, kdove, koliko še je skrivnosti med nebom in zemljo! Pri vsem tem bi človek samo vzdihnil, zakaj ne zažgo tudi avtomobilov, ki se ustavljajo dandanes pred raznimi gramoznicami tega nedolžnega sveta.

V gramoznici je bila tudi »hiša« na kolesih, kjer je stanoval polten klepar. Njega pač ne smemo metati v en koš z zakletimi kraljičinami. Ko so njegovo hišico odpeljali, so dobri bogovi bruhali ogenj in žveplo na nesrečno barako. Gorelo je s pravim peklenskim ognjem in očiščujoči ogenj je požrl vse sledove grehov in kuge. Nekateri so mislili, da je prišlo do požara po naključju, vendar ni hotel nihče gasiti, česar bi tudi ne mogel, saj je baraka zgorela pod nadzorstvom policije.

Kdove, kje si bodo nevarne ptičice zopet splele gnezdo...

Nagrade JS izžrebane

Ljubljana, 20. avgusta.

V pisarni Jadranske straže v palači LKB so bile snoči izžrebane nagrade za pravilno rešitev križaljke, ki je vzbudila v naši javnosti precej pozornosti. Vendar pa žal od strani podmladkarjev Jadranske straže udeležba ni bila zadovoljiva. Vzrok je pač v tem, ker podmladkarji uživajo počitnice, zato kar niso občutili, da bi se pobavili s križaljko, ki bi lahko srečnim izžrebancem prinesla lepe nagrade. In tako se je nocoj vršilo žrebanje nagrad samo za odrasle člane JS, dočim je razpis križaljke za podmladkarje podaljšan in bo za nje število nagrad še povečano.

Pod predsedništvom dvornega dobavitelja g. Antona Verbiča je osemčlansko razsodišče, v katerega so bili izvoljeni odborniki in odbornice Jadranske straže, nocoj po 18. uri natanko pregledalo vse rešitve, ki so jih vposlali člani JS iz najrazličnejših krajev Slovenije. Komur je sreča naklonila nagrado, dolguje majhno zahvalo roki ljubke Jožice Bernikove z Viča, ki je posegala v vrečico in lepo po vrsti vlekla številke na dan.

Prvo nagrado je sreča naklonila sodniku g. Ivanu Brelihu v Ljubljani: vožnja od Ljubljane do Splita in Korčule in nazaj s 6 dnevno oskrbo v hotelu »Sava« v Splitu in »Bon Repos« na Korčuli. Drugo nagrado dobi gospa Kati Vergeljeva, soproga železniškega uradnika na Savi: vožnja z avtobusom na Sušak in nazaj s tridnevno oskrbo v hotelu »Kontinental«. Tretjo nagrado dobi šolski upravitelj Anton Habič v Bohinjski Bistrici: štiridnevno oskrbo v slovečih hotelih »Miramar« ali »Therapia« v Crikvenici. Brezplačno se bo lahko peljal z letalom na Sušak in nazaj g. Rudolf Mejak, višji železniški kontrolor v Ljubljani. Uradnik Jože Meden v Cerknici je deležen pete nagrade: vožnja z avtobusom Ljubljana—Sušak in nazaj. Enake nagrade so deležni: Jerica Penež, uradnica v Kranju, tehnik Stojan Starec v Ljubljani, krajevni odbor JS na Jesenicah, Jaka Čop na Jesenicah in Ivan Marolt, uradnik LKB v Ljubljani. Krasno sliko »Čuvar Jadrana« v okviru dobijo: železničar Anton Boškin na Rudniku, Todor Lazarević, predsednik cinkarne v Celju, Ivan Kocjančič na Jesenicah, Marija Mesarjeva, učiteljica na Jesenicah in Makso Osredkar istotam. — Nagrajenci bodo seveda še posebej pismeno obveščeni od krajevnega odbora JS v Ljubljani.

Manifestacija emigrantske misli

Novo mesto, 19. avgusta.

Skromno zasnovani izlet bratskega društva »Istra-Trst-Gorica« iz Karlovca se je nepričakovano razvil v pravo manifestacijo naše emigrantske misli. S prvim vlakom je prispel pevski odsek in nekaj izbranega karlovškega občinstva z zastavo na čelu agilnega predsednika g. Ferletiča. Predsednik društva »Soče« iz Novega mesta g. Sonc je pozdravil goste, na kar se je g. Ferletič kot predsednik društva »Istra-Trst-Gorica« zahvalil. Pevski odsek je zapel mogočno himno »Mi smo minerji« pod vodstvom spretne roke g. Jarca. Skupno so odkorakali preko Marofa na veselični prostor in nato k zajtrku. Ob 8.45 je sledil skupni odhod z zastavo na čelu v kapiteljsko cerkev k službi božji, ki jo je za padle daroval č. g. kanonik Terškan. Pevci »Istre-Trsta-Gorice« so peli med mašo lepe slovenske pesmi in zaključili s pesmijo »Usliši nas, Gospod«. Po maši je bila skupna seja in ogled naše dolenjske metropole. Ob 3. popoldne se je pričela tekma najboljših balincarjev. Sreča je naklonila zmagovalcu g. Filipiču Antonu lepo darilo in častno diplomo. Ob 19. se je pripeljala druga skupina iz Karlovca 40 po številu in jazz-godba »Hrvatski dom« iz Karlovca.

Ob 20. se je pričel bogati program večerne prireditve. Brezhibno uspele pevske točke pod taktirko g. Jarca in g. Gregoriča so občinstvo presenetile. Mladinskemu zboru se obeta lepa bodočnost, predstavi se lahko pred še tako razvajeno publiko. Solo-petje opernega pevca g. Jarca je občinstvo zadivilo. Ne smemo pozabit gdč. Solze Martelančeve, ki je s svojim mladinskim solospevom osvojila navzoče. S tem je bil končan propagandistični del, na kar sta mojstra-komika g. Ferletič in g. Povodnik prevzela vloge in jih mojstrsko rešila, da jima je občinstvo sledilo od smeha solznih oči. Abesinska skupina je prišla srečno v Novo mesto in nam pokazala svojo žilavost, tudi čevljarček je peklenščka dobro opeharil. Izboren jazz se nam je predstavil v svoji dovršenosti in častno izpolnil program zabave. Občinstvo je bilo zelo zadovoljno, le škoda, da so bili premnogi zaradi prevelikega navala primorani zapustiti veselični prostor.

Obsežni vrt je bil napolnjen do zadnjega kotička. Pri prireditvi smo opazili sreskega načelnika g. Mahniča iz Novega mesta, sreskega načelnika iz Črnomlja g. Krtina, poslanca g. dr. Režka in zastopnike drugih korporacij. Matico »Sočo« so zastopali gg. Čotar, Pavčič, Jesenko in Podboršek ter ga. Meršon. »Nanos« iz Maribora je zastopal g. Turk. Društvo »Soča« se toplo zahvaljuje bratskemu društvu »Istra-Trst-Gorica« iz Karlovca, društvu »Hrvatski dom« in vsem onim, ki so aktivno pomagali, osobito domači publiki, ki je v takem častnem številu posetila prireditev in nas podprla v delu za našo neosvobojeno zemljo.

Kupujte domače blago!

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 20. avgusta katoličani Štefan šk.

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Zaprto.
KINO UNION: Osvajalec Indije.
KINO SLOGA: Zaljubljeni komik.
KINO ŠIŠKA: Izlet.
KINO MOSTE: Zaprto (igra od petka na ponedeljek).

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62 in Gartus, Moste, Zaloška cesta.

SOKOL

Razvitje sokolskega prapora v Šiški

Sokolsko društvo Ljubljana—Šiška, ki so ga ustanovili leta 1902 vrli narodnjaki iz Šiške in Ljubljane, se pripravlja na velik sokolski praznik. Društvo bo razvilo nov sokolski prapor in v zvezi s to proslavo se bodo v Šiški vršile še druge sokolske prireditve.

Ko je šišenski Sokol dne 1. julija 1906 razvil svoj prvi sokolski prapor, gotovo ni mislil, da ga bo ob 30 letnici zamenjal z novim. Stari častitljivi sokolski prapor se bo umaknil iz aktivnega življenja, dослужil je svojo dobo. Nabava novega prapora je bila nujna potreba, ker je jel stari prapor, načet po zobu časa, že razpadati in ga ni bilo moč ohraniti v dobrem stanju.

Kakor se je Šiška pred 30 leti ob razvitju prvega sokolskega prapora praznično odela, tako upamo, da si bo tudi ob razvitju novega sokolskega prapora naša Šiška nadela praznično lice in gostoljubno sprejela številne sokolske goste. K razvitju pred 30 leti so prihitela v našo Šiško številna sokolska društva in druge korporacije. Tako smo takrat imeli v gosteh Sokole iz Ljubljane, Brežic, Novega mesta, Domžal, Kranja, Kamnika, Postojne, Tržiča Volosko — Opatije, Zagorja ob Savi ter odposlanstvo bivše Slovenske sokolske zveze ter štiri pevska društva iz Ljubljane. Navzočih je bilo 8 sokolskih praporov. Poleg tega pa je društvo prejelo brzojavnih čestitk iz raznih krajev Slovenije, Hrvatske in Primorja, med drugimi tudi od bivše Hrvatske sokolske zveze.

Tudi za razvitje novega sokolskega prapora so prijavila svojo udeležbo že številna sokolska društva in drugi gostje in je pričakovati rekordnega obiska v Šiški.

V proslavo razvitja novega sokolskega prapora se vrše v dneh od 1. do 6. septembra sledeče prireditve: telovadna akademija, meddruštvene tekme v odbojki naraščaja in članstva, meddruštvene lahkoatletske tekme naraščaja in članstva, prosvetna akademija in javni telovadni nastop na letnem telovadišču. Vse prireditve se vrše ob vsakem vremenu tudi razvitje prapora.

Slavnostno razvitje prapora se vrši 6. septembra ob 11. uri to je na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Na predvečer kraljevega rojstnega dne, to je 5. septembra se udeležimo slavnostne baklade, ki jo priredijo vsa ljubljanska sokolska društva skupno. V petek 4. septembra pa priredimo po šišenskih ulicah baklado s podoknico kumici sestri Lajovic Miri in kumu bratu Stepiču Mirku.

Šiška Vas vabi, pridite in posetite sokolske prireditve v času od 1. do 6. septembra. Dobrodošli v naši Šiški! Zdravo!

—br.

*

— **III. zlet Sokola na Jadranu.** Zletni odbor za III. zlet Sokola na Jadranu obvešča vse sokolske edinice, ki so naročile zletne znake in poslale obenem z naročilom denar, da bodo udeleženci prejeli zletne znake, ker so isti zaenkrat pošli in bodo naročeni drugi, pri svojem prihodu v Šibenik v zletni pisarni. — Zletni odbor.

— **Župni prosvetni tečaj.** Vse udeležence župnega prosvetnega tečaja opozarjamo, da prineso seboj telovadno obleko, ker se bo vršila vsak dan redna telovadba. Prav tako jih opozarjamo, naj pridejo v nedeljo 23. t. m. v Ljubljano najkasneje do 22. ure, da se bo mogel tečaj v ponedeljek 24. t. m. točno pričeti. Vsa nadaljnja navodila prejmejo tečajniki pri otvoritvi tečaja. Predsednik ŽPO.

Iz Ptuja

— **Eden izmed perečih socijalnih problemov našega mesta** je delovni čas trg. obratovalnic, ki je tak, da je zaposleno pomožno osobje teh podjetij 62 ur tedensko, od tega celo 2 uri ob nedeljah. Pri tem je pa tudi močno razširjena navada sistematičnega ali priložnostnega čezurnega dela, tako, da znaša dejanski delovni čas trg. nameščencev v Ptuju po 80 in več ur tedensko. Tak delovni, kakor tudi sam oficijelni obratovalni čas pa ni danes v skladu z nobenimi obstoječimi postavnimi predpisi več. Ne glede samo na socijalno krivico, ki se godi s tem nam, trgovskim nameščencem, moramo ugotoviti, da imajo od tako dolgega obratovalnega časa pri današnjih razmerah in dani kupni moči ptujskih in okoliških konzumentov škodo tudi sami podjetniki po veliki večini. Mislimo, da bi bilo pametno in koristno na obe strani, da bi se obratovalni čas trgovskih podjetij skrajšal na 8 ur dnevno in uvedel popoln nedeljski in praznični počitek. To bi bilo za nas, nameščence pravično po vseh obstoječih človeških postavah, za podjetnike same pa koristno, če bi denar, ki bi ga prihranili pri kurjavi in razsvetljavi, porabili za smotrno trgovsko reklamo, katere v našem mestu tako pogrešamo. Več koristi bi pa imeli ludi od dela svojih uslužbencev, če bi jim privoščili dosti časa za počitek, razvedrilo in pridobitev večje strokovne usposobljenosti. — Ptujski trg. nameščenci.

OTROŠKA USTA

Saj niti nisi tako utrujena, kakor sem mislil, — pravi Mihec svoji sestri, ko se vrne od poroke domov.

— Zakaj pa naj bi bila utrujena?

— Saj je vendar hišnica rekla, da si begala polnih šest mesecev za ženinom.

DNEVNE VESTI

— **Železniško disciplinsko sodišče.** Za tekočo triletno dobo do konca 1936 so imenovani za disciplinske sodnike prvostopnega disciplinskega sodišča pri direkciji državnih železnic v Ljubljani namestu dr. Aleksandra Faturja načelnik splošnega oddelka dr. Ludevit Ladina, namestu inž. Pavla Staržika načelnik gradbenega oddelka inž. Milivoje Borisavljević, namestu Rafaela Švamaca vlakovodja Adalber Ceraj-Cerić in namestu Alojzija Anžura pisarniški služitelj Izidor Krivec.

— **Italija dovolila uvoz našega lesa.** V Sarajevo je prispela včeraj vest, da je Italija prvič po sankcijah dovolila Jugoslaviji kontigent za izvoz lesa v Italijo v vrednosti 5 milijonov lir. To vest so sprejeli gospodarski krogi z velikim zadovoljstvom. Iz Trsta pa poročajo, da se prično v kratkem trgovinska pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Zaenkrat bi šlo samo za začasni aranžman. Morda se prično pogajanja že v začetku septembra in sicer v Rimu. V italijanskih gospodarskih krogih se govori, da bo morala Jugoslavija uvažati v Italijo več blaga, kakor ga je uvažala pred sankcijami. Izvoz iz Italije v Jugoslavijo naj bi bil vsaj v začetku večji od našega izvoza v Italijo, zlasti še, ker znaša saldo naših terjatev v Italiji 250 milijonov Din. Italijanski listi pišejo, da je vprašanje izvoza lesa iz Jugoslavije v Italijo že rešenno. Kontigenti se bodo dodeljevali izvoznikom po kontigentih, ki so jih imeli v letih 1934, 1935 in 1936.

— **Dogodki v Kerestincu pred sodiščem.** Obtožnica v zadevi znanih dogodkov v Kerestincu pri Zagrebu je bila izročena vsem obtožencem in ker nihče ni ugovarjal, je postala pravomočna. Obravnava se prične 21. septembra in bo trajala 15 dni.

— **Vsak si pomaga kakor more in zato** se je reja malih živali tako razširila zlasti med manj premožnimi ljudmi. Vsi rejci bodo pa posebno na jesenskem velesejmu od 1. do 13. septembra imeli priliko izbrati najraznovrstnejšo perutnino, kunce in golobe, zlasti za pleme, da pri reji ne bo razočaranj. Društvo »Živalca« že poskrbi, da bodo na njeni razstavi na velesejmu razstavljene samo zdrave in krepke čistokrvne živali najboljših plemen.

— Pohlevnejše sapice so zapihljale danes iz »Slovenčevih« predalov, ker smo včeraj označili njegovo pisanje o našilh Sokolih tako, kakor zasluži. Danes pa je »Slovenec« naenkrat postal sila pohleven in pravi, da je priobčil samo rezultate. Če bi bilo to res, bi se ne bil nihče zgražal, toda to, kar je napisal o Sokolih »Slovenec« včeraj, se ne da izbrisati, niti skriti za pohlevnost

KINO IDEAL

Georg Arliss

v velefilmu

Hiša Rotschilda

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri.

— **Na jesenskem ljubljanskem velesejmu** bo 4 velike paviljone zavzemala državna propagandna razstava »Za naš les«, kjer bo nazorno prikazana produkcija in uporaba našega lesa in stranskih produktov ter različni industrijski in obrtni predmeti iz lesa s posebno razstavo pohištva in stanovanjske opreme. Skoraj 10.000 m2 prostorni živalski park bo oživljalo vse živalstvo naših gozdov. V paviljonu G in tudi pod milim nebom bo velika razstava »Sodoben vrt« z raznimi specialnimi razstavami najraznovrstnejših cvetlic in rastlin ter zgodnjega sadja, manjšimi vrtovi in sploh vsem, kar je potrebno za vrt. Spet bo tudi razstava malih živali, ki jo priredi društvo »Živalca«, obenem bodo pa prav bogati oddelki za predvsem sezonske izdelke industrije in obrti. Med atrakcijami na veseličnem prostoru bo posebno vabljiv velemesten varieté. Velesejem bo trajal od 1. do 13. septembra in so obiskovalci spet deležni popustov na železnici, parobrodih in letalih.

— **Zagreb ima 3500 avtomobilov.** Zagreb ima zdaj nad 3500 osebnih in tovornih avtomobilov, 400 motociklov in 7000 biciklov. Policija namerava izdati naredbo, po kateri bo prepovedano vsako signaliziranje s sirenami, klapsofoni in drugimi zvočnimi napravami ostrega zvoka

— **Najmodernejši nemški parnik v Splitu.** Zadnje dni avgusta pripluje v Split najmodernejši nemški motorni parnik »Sophia« na svoji prvi vožnji. Parnik je last velike paroplovne družbe Deutsche Levant Linie. Po svoji konstrukciji in opremi pomeni višek modernega ladjedelstva.

— **Lubje, črešlovina in smola so pravzaprav** stranski produkti lesa vendar imajo pa tudi veliko vrednost za gospodarstvo in na velesejmski razstavi »Za naš les« od 1. do 13. septembra bomo videli tudi, kako jih pridobivamo in predelujemo za najrazličnejše namene.

— **Hitrost naše pošte.** Naročnik nam piše: V ponedeljek 10. t. m. opoldne sem oddal na kolodvorski pošti v Ljubljani pismo za naslovnika v Primostku, misleč, da ga prejme naslednji dan. V petek 14. t. m. sem prišel sam v kraj, pa pisma naslovnik še ni prejel niti ne v ponedeljek 17. t. m. popoldne, ko sem odšel. Šele v torek 18. t. m. je končno pismo priromalo v naslovnikove roke. Kraj spada pod pošto Gradac v Beli krajini, ni oddaljen od Ljubljane niti 100 km in gre mimo železnica v razdalji pol km; kljub temu pa je pismo potrebovalo celih osem dni, da je prispelo v naslovnikove roke.

— **Hrvatski planinci na Mokrici.** Zagrebška podružnica hrvatskega planinskega društva »Prijatelj prirode«, priredi v nedeljo 23. avgusta za svoje člane skupen izlet na Mokrico.

— **Kruh malih ljudi** je pri nas les, saj lesna industrija in obrt preživljata večji del našega delovnega in kmečkega ljudstva, gotovo je pa vsemu našemu prebivalstvu les vsaj vir neposrednih dohodkov. Posledice krize lesnega gospodarstva bomo pa odpravili le tedaj, če se bomo ravnali po spodbudah, ki nam jih bo dala razstava »Za naš les« na velesejmu od 1. do 13. septembra. Že sedaj imamo nekaj hišne industrije z izdelovanjem ribniške suhe robe, zobotrebcev, nadalje sodčkov in drugih manjših predmetov, vendar bi se pa lahko dosedanji načini predelave lesa in lesnih odpadkov pomnožil z dolgo vrsto drugih načinov, ki nam jih pokaže poseben oddelek na razstavi »Za naš les«.

— **Potres v Banjaluki.** Včeraj zjutraj so čutili v Banjaluki in v Bosanski Gradiški precej močan potres, ki sicer ni napravil nobene škode, pač pa so se ljudje zelo ustrašili, ker so jim še živo v spominu nedavni močni potresni sunki.

— **Borza dela išče:** 1 črkostavskega vajenca, 1 pekovskega vajenca, 2 čevljarja, 1 torbarja, 1 sodarja, 3 zidarje, 2 stavbna ključavničarja, 1 mizarja, 1 krojača, 4 pleskarje in 1 hlapca

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme, porast oblačnosti. Najvišja temperatura je bila v Beogradu in Zagrebu 29, v Ljubljani 27.4, v Skopju in Sarajevu 27 in Mariboru 24. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.1 mm, temperatura je bila 14.4.

— **Težka železniška nesreča.** Včeraj zjutraj se je pripetila blizu Mitrovice na progi Zagreb—Beograd težka nesreča. Zagrebški brzovlak je zavozil pri vasi Martinac v kmečki voz, na katerem so sedeli kmet Branko Miladinović, kmetica Katica Petranović in 8letni deček Rajko Sedlanovič. Zatvornica ni bila spuščena. V trenutku, ko je bil voz na tiru, je pridrvel vlak, zdrobil voz in razmesaril kmeta, kmetico in otroka. Razmesarjena trupla so našli ob progi in deloma na progi. Vse naokrog je bilo okrvavljeno, kosi človeškega mesa so ležali po travi in med tračnicami.

KINO MOSTE

Jutri v petek, soboto in ponedeljek ob 20.30, v nedeljo ob 17., 19. in 21. uri

Frančiška Gaal

kot

„Mala mamica“

Ernst Verebes, Otto Walburg, Fridrih Benfer

Šlager duhovitosti, glasbe in smeha!

Cene: od Din 3.50 do Din 6.50

— **Dvakrat pod vlakom,** pa je vendar ostal živ. Star pregovor pravi, da ima pijanec srečo in to se je pokazalo tudi v bližini Sarajeva, kjer je prše v torek ponoči kmet Vuka Šibuljak, ko se je vračal pijan domov, dvakrat pod vlak, pa je vendar ostal živ. Prvič ga je vrgel tovorni vlak po nasipu, kjer je obležal močno potolčen. Ko si je opomogel, je zlezel nazaj na progo, pa se je zaradi velike izgube krvi onesvestil in obležal na tračnicah. Drugi tovorni vlak ga je zopet vrgel s proge in zjutraj so ga odpeljali v bolnico.

— **Dve žrtvi Save.** V Savi pri Slavonskem Brodu sta utonili včeraj zjutraj 18letni mladenki Vida in Stana Jelić. S čolnom se je peljalo čez Savo pet deklet. Komaj je odveslal deček, ki prevaža med Brodom in vasjo Polo čez Savo, od brega, se je začel čoln potapljati. Kmetje so rešili tri dekleta ter dečka, dočim sta Vida in Stana Jelić utonili.

Iz Ljubljane

—lj **Nj. Vel. kralj Peter II. boter desetemu otroku.** Služitelju direkcije drž. železnic g. Juriju Ziherlu iz Štepanje vasi št. 41 se je pomnožila družina za malčka, ki je deseti med svojimi bratci in sestricami. Na očetovo prošnjo bo boter desetemu otroku Nj. Vel. kralj Peter II. Krst bo v nedeljo okrog 11., ni pa še znano, v kateri cerkvi, najbrž bo v šentpeterski. Natančnejši spored slovesnega krsta, ki bo prvi te vrste v Ljubljani, bomo objavili jutri. Že danes pa vabimo meščane, zlasti prebivalstvo Štepanje vasi, da se svečanosti udeleži v čim večjem številu.

—lj **Košnja otave.** Kakor zunaj na deželi, so začeli te dni kositi otavo tudi v Mestnem logu. Log, ki že preje ni bil mrtev, saj so se zbirale vse poletne dni tam trume kopalcev s periferije mesta, je naenkrat še bolj oživel. Pesem koscev in grabljic se glasi že v zgodnjem jutru, ko se komaj zdani, potem pa pridejo za njimi vozovi iz vseh krajev v okolici pa tudi od daleč, od Sv. Jakoba in celo od Vrhnike. Pri košnji v Mestnem logu je našlo zaposlitev mnogo sezonskih delavcev, zlasti z Dolenjske, kajti ljudem se mudi in ne morejo opraviti dela samo z domačimi močmi. Kakor seno je lepa tudi otava in pripovedujejo stari ljudje, da toliko kakor letos niso nakosili že več let.

—lj **Prekupčevalci na delu.** Na našem živilskem trgu so se zadnji čas spet uveljavili prebrisani prekupčevalci s pridelki, ki jih dovažajo v mesto kmetski ljudje. Organizirali so se in pričakajo kmete že zunaj ter jim odkupijo blago le da potem sami določajo cene, kar je gotovo v škodo konzumentom. Tako gre prekupčevanje mirno od rok že delj časa na glavnem trgu, še podjetnejši pa so na drugih manjših trgih, kakor v Šiški, na Viču in drugod. Zlasti pridno so na delu v Šiški in je zato šišenski trg še dražji kakor v mestu. Tržno nadzorstvo naj bi temu početju posvečalo več pozornosti.

—lj **Združenje četnikov,** pododbor za dravsko banovino sporoča svojemu članstvu, da bo redni članski sestanek drevi ob 20. v salonu gostilne »Pri Mraku« na Rimski cesti. Udeležba dolžnost vsakega člana!

—lj **Vpisovanje dijakov, dijakinj v privatno trgovsko šolo, znanj Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15, za enoletni dnevni tečaj,** vsak dan ustmeno v pisarni ravnateljstva (tudi pismeno). Poučujejo strokovno kvalificirane moči, profesorji, tudi s trgovske akademije. Šolnina 120 Din (stenotipistovski tečaj 70.—) Najcenejša temeljita izobrazba za raznovrstne pisarniške in trgovske službe. Zavod obstoja že 33 let, je najstarejša, najbolje obiskana oblastveno dovoljena šola s pravico izdajanja veljavnih izpričeval, ter edina v lastnem novozidanem šolskem poslopju. Moderno, higienično novourejene učilnice. Stanovanja tudi na zavodu. Nova ilustrirana šolska poročila brezplačno na razpolago.

Ronald Colman

v velefilmu

Osvojevalec Indije

Poleg tega najnovejši tednik in še poseben film o berlinski olimpiadi in njenih rekordnih športnih uspehih.

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Kino Union, tel. 22-21

—lj **Dišave ob bolnici.** Zadnje čase morajo biti Ljubljančani, ki stanujejo v bližini Ljubljanice, presrečni, ker so Ljubljančine dišave nekoliko bolj »diskretne«, odkar odplavlja in redči zastajajočo nesnago voda iz Gradaščice. Vendar pa še vedno zastaja gnojnica v Ljubljanici navzdol od bolnice. Pri bolnici se iztekajo v Ljubljanico trije zbiralni kanali. Zato v vzhodnem delu mesta še vedno uživajo dišave, ki imajo tam že nekakšno domovinsko pravico.

—lj **Društvo Tabor.** Drevi ob 20.30 redni članski sestanek v društvenih prostorih.

—lj **Na drž. trgovski akademiji v Ljubljani** prično popravni, razredni in dopolnilni izpiti 24. avgusta po razporedu, ki je razglašen na uradni deski Prijave za vpis v I. razred sprejema ravnateljstvo do 28. avgusta od 9. do 11. ure. Vpisovanje v višje razrede in vpisovanje dijakov (-inj), ki so definitivno sprejeti v I. razred, bo 1., 2. in 3. septembra od 9. do 12. ure. Vse podrobnosti na razglasni deski.

—lj **Trije poškodovanci.** Včeraj se je pripetila na Celovški cesti, blizu gostilne »Pri slepem Janezu« težja motociklistična nesreča, katere žrtev je postala šivilja Vida Glavnik iz Rožne doline. Nesrečnica je padla z motocikla in se težko pobila po glavi. Z reševalnim avtom so jo nezavestno prepeljali v splošno bolnico. V Vodmatski ulici pa je včeraj padel s kolesa tako nesrečno zidar Albert Kovač, da bo ostal dalje časa nesposoben za delo. Poškodbe je dobil po glavi in po životu. Na Celovški cesti v Šiški, je včeraj popoldne nenadoma omedlel mizar Alojz Špelič. Pri padcu je udaril z glavo ob kamen in si prizadejal dve veliki rani na glavi.

Iz Celja

—c **Konec stavke pri regulaciji Savinje.** V torek popoldne je bil končno dosežen sporazum med stavkujočimi delavci pri regulaciji Savinje v Tremerju in gradbenim podjetjem Nassimbeni, ki je znova sprejelo 28. julija sklenjeni dogovor med delavstvom. Delavci, ki so zaposleni v kamnolomu, so se vrnili že v torek popoldne na delo, ostali delavci so jim pa sledili v sredo zjutraj. Sedaj je zaposlenih samo kakih 70 delavcev, ker je moralo podjetje ustaviti dela v strugi, dokler se ne reši vprašanje naprave talnega praga v Savinji za železniškim mostom. Ko bo ta zadeva urejena, bo podjetje spet zaposlilo večje število delavstva, predvsem delavce, ki jih je podjetje zaradi omejitve dela te dni odpustilo.

—c **Žrtve nesreč.** V torek se je 6letni steklarjev sinček Jože Žibret iz Hrastnika polil doma s kosilom ter se hudo opekel po vsem telesu. Istega dne je padel 3letni, na Cesti na grad 18 v Celju stanujoči delavčev sinček Marjan Hrovat doma z balkona in se močno poškodoval po glavi. Ko se je peljal 28letni mesar Alojz Cimperman s Polzele v torek okrog 16.30 z avtotaksijem iz Celja v Št. Jurij ob juž. žel., je avtomobil na cesti med Storami in Št. Jurijem zdrknil čez cestni rob in se prevrnil. Pri tem si je Cimperman zlomil več reber in prste na desni roki. Pri regulaciji Savinje v Tremerju pri Celju sta v sredo okrog 7. zjutraj dva železna vozička stisnila 30letnega delavca Mihaela Krampuška z Zg. Hudinje in mu zmečkala obe nogi. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c **Na državni dvorazredni trgovski šoli v Celju** bodo popravni izpiti 26. inn 27. avgusta za I. ter 28. in 29. avgusta za II razred. Podroben spored je objavljen na deski za razglase. Prošnje za dovoljenje teh izpitov morajo biti vložene do 23. avgusta. Završni izpit se bo pričel 2. septembra ob 8. Prošnje za pripustitev k opravljanju oziroma k popravljanju zavrnjenega izpita je treba vlagati do 1. septembra. Vpisovanje za šolsko leto 1936-37 bo 1., 2. in 3. septembra vsakokrat od 8. do 11. dopoldne.

—c **Trgovska strokovna nadaljevalna šola v Celju.** Vpisovanje za šolsko leto 1936-1937 bo v četrtek 27. in petek 28. avgusta od 18. do 20. K prvemu vpisu v to šolo morajo učenci prinesti rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo, učno pogodbo in zdravniško izpričevalo o telesni sposobnosti, k poznejšim vpisom pa zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina znaša 25 Din. Pismeni popravni izpiti bodo v ponedeljek 31. avgusta, ustni pa v torek 1. septembra, obakrat s pričetkom ob 14. Redni pouk se bo pričel v I. razredu v četrtek 3. septembra, v II. in III. razredu pa v petek 4. septembra, obakrat ob 14.

—c **V celjski bolnici** je umrla v torek 63letna posestnikova žena Jožefa Drevova iz St. Janža pri Velenju.

Iz Maribora

— **Sokolska olimpijca doma.** Včeraj popoldne sta z brzovlakom prispela v Maribor naša sokolska olimpijca br. Štukelj in br. Primožič. Na kolodvoru sta bila deležna prisrčnega sprejema. Množica Sokolov in drugega občinstva je spontano vzklikala zmagovitima telovadcema, zlasti pa je navdušeno pozdravljala brata Štuklja, ki je priboril Jugoslaviji srebrno kolajno.

— **Vrnite nabiralne pole in bloke za spomenik kralju Aleksandru!** Ker bi bile ponovne urgence vezane z velikimi izdatki, naproša spomeniški odbor v Mariboru cenj. občinstvo oziroma vse prizadete kroge, ki so prejeli nabiralne pole in bloke, da iste čim prej vrnejo, ker so zaradi zaključka akcije in točne kontrole spomeniškemu odboru neobhodno potrebni. Pisarna se nahaja na mestnem poglavarstvu, Rotovški trg 1.

— **Pasji kontumac ukinjen.** Ker se od 18. maja ni pojavil noben nov primer stekline v mestu Mariboru, se na podlagi zakona o živalskih kužnih boleznih št. 144 od 26. junija 1928 in pravilnika k temu zakonu z današnjim dnem ukinja pasji zapor. Psi, ki so grizljivi, kakor n. pr. volčji in dobermani morajo še nadalje nositi nagobčnik, ki zabranjuje grizenje. V veljavi ostane prepoved jemati pse v gostilne, kavarne in druge javne prostore (trgovine, mesnice, zabavišča). Pse jemati na trg ob tržnih urah je strogo prepovedano. Po javnih nasadih se morajo psi voditi na vrvici in z nagobčnikom. Pasji kataster ostane v veljavi še nadalje in so posestniki psov dolžni prijaviti vsako spremembo o stanju psov, zlasti vsako sumljivo obolenje, pogin, pobeg, skotenje in to najkasneje tekom treh dni v svrho zabeleženja v kataster in pa morebitnih odredb. Kršenje tega razglasa se bo kaznovalo po kazenskih določilih živ. kuž. zakona.

— **Mladenka pila lizol.** Včeraj dopoldne so bili mariborski reševalci pozvani na pomoč 18letni Mariji F. na Koroški cesti 43. Mladenka je v obupu nad življenjem izpila precej lizola. Takojšnja zdravniška pomoč v bolnici je mlado Marijo otela smrti. Vzrok dejanja ni znan.

— **Mariborčan velik podjetnik v Afriki.** Te dni je prispel v Maribor na dopust g. Avgust Lahainer v družbi svoje hčerke. Imenovani se je pred 34 leti izselil iz Maribora v Južno Afriko, kjer je ustanovil razna cvetoča podjetja in zgradil več hotelov. Kljub blagostanju se je g. Lahainer podal iz afriških džungl v Maribor, da se navžije lepot obdravskega mesta, kjer mu je tekla zibelka.

— **Z osamosvojitvijo Tezna ne bo nič.** Pretekli mesec so prebivalci bivše občine Tezno, ki je priključena Pobrežju, pobirali podpise za odcepitev občine Tezno od Pobrežja. Akcija pa je propadla, ker so zbrali le 264 podpisov, morali pa bi jih najmanj 312, to je polovico volilcev v kraju Tezno.

— **Zaradi bolezni v smrt?** Pred dnevi je neznanokam izginil 40letni pomožni delavec Ivan Filej iz Stritarjeve ulice 9. Mož je že več let bolehal na hudi revmi, ki si jo je nakopal v vojni. Ko je šel usodnega dne k zdravniku, je svojcem obupno dejal, da naj ga ne pričakujejo, če se ne vrne o pravem času. Ker za Filejem ni nobenega sledu, se svojci boje najhujšega.

— **Roparski napad v Betnavskem gozdu.** Ko se je vračal 20letni delavec Franc Cebe po Betnavskem gozdu v Hotinjo vas, ga je blizu tamkajšnjega ribnika napadla roparska dvojica. Eden je mladeniča držal, drugi pa mu je na prsa nastavil dolg nož in mu preiskal žepe. Roparja sta Cebetu ukradla 52 dinarjev, mu zadala 10 zabodljajev v prsa in glavo ter zbežala v noč.

— **Cestna dela na Pobrežju.** Delavci so pravkar dovršili urejevalna dela na cesti od Lovske ulice na Pobrežju skozi Stražun do Koroščeve ceste na Teznu. Na tej cesti, ki je 6 metrov široka, se bo lahko odslej vršil ves promet med Pobrežjem in Teznom. Občina razširja cesto od Zrkovske ceste do Thomove tovarne pri Dravi. Cesta, ki je projektirana po novem regulacijskem načrtu na 12 m širine, je zaenkrat samo 6 m široka. Tudi Gubčevo ulico na obrežju so popolnoma preuredili, tako da je sedaj ena najlepših ulic.

— **Usodepoln karambol.** Včeraj zjutraj je na ovinku blizu Mariborskega otoka trčil neki tovorni avtomobil v kolesarja Vekoslava Ferka, 21letnega trgovskega pomočnika iz Bresternice. Ferka je silovit sunek vrgel v obcestni jarek, kjer je s hudimi poškodbami na glavi nezavesten obležal. Reševalci so ponesrečenega kolesarja nemudoma prepeljali v bolnico.

— **Z sidarskega odra strmoglavil.** V mariborski bolnici se zdravi 21letni zidarski delavec Štefan Fekonja iz Zg. Porčiča v Slov. goricah, ki je včeraj na Betnavski cesti padel s 4 metre visokega zidarskega odra in si zlomil rebra na levi strani.

— **Žrtev pijanega kolesarja.** V torek zvečer je neki pijani kolesar na Ptujski cesti trčil v 15letnega železničarjevega sina Franca Zvižaja iz Sp. Dobrave. Deček si je pri padcu zlomil levo roko v ramenu in se zdravi v tukajšnji bolnici.

— **Brezposelne je izrabljal** 28letni Franc Knezar s Pobrežja na ta način, da se je izdajal za poverjenika neke lukajšnje tovarne in obljubljal revežem službo. Za koleke in razne izdatke je Knezar osleparil več žrtev in si nabral na ta način v preteklem tednu okoli 2000 dinarjev. Končno so prišli goljufu na sled in ga zaprli.

Nove in preložene mitnice

Ljubljana, 20. avgusta.

Po praznikih je bila zaključena zadnja etapa pri inkorporaciji bivših občin Vič, Zg. Šiška, Moste in Štepanja vas. Ta zaključek je viden tudi na zunaj. Na skrajni periferiji, ob glavnih komunikacijah nove, velike Ljubljane so pričele poslovati s 15. avgustom nove trošarinske mitnice. V zgodovini Ljubljane je to dogodek, ki ga ne kaže prezreti. Politična meja Ljubljane, je obenem tudi njena trošarinska meja, vendar je ta dejansko vpostavljena šele s preložitvijo trošarinskih mitnic, ki na zunaj obeležujejo njen teritorijalni porast.

Mitnice za notranji promet na glavnem kolodvoru, glavni carinarnici, dalje pošta in Bleiweisova cesta so ostale na svojih mestih, ravno tako mitnici na Dolenjski in Poljanski cesti. Nove pa so mitnice: s Tržaške ceste je preložena na Vič v bližino Vrtačnikove hiše, iz Šiške v Zapuže nasproti tovarne Stora, s Tyrševe ceste v Stožice poleg Buzzolinijeve hiše, mitnica v Zeleni jami pa je ukinjena in posluje sedaj ob cestnem križišču za Kolinsko tovarno.

Število glavnih mitnic je torej ostalo v bistvu neizpremenjeno. Znatno pa se je povečalo število manjših mitnic in čuvajnic. Tako imamo nove čuvajnice pri opekarni pod Brdom, ob cesti v Podutik in ob cesti v Dolnice, ob progi v Dravljah, za naseljem Stožice, na Brinju, na polju za municijskimi skladišči, pri Sv. Križu, ob Ljubljanski ulici, pri Predovičevem podvozu, ob Poljski poti, v Mostah, pri Štepanjskem mostu in na Galjevici. Glavne nove mitnice imajo po 2 prostora: 1. za pisarno, 1 za stražnico, male pa po en prostor, ki služi obenem za pisarno in stražnico. Načrte za nove mitnice in čuvajnice je izdelal inž. Šramel iz mestnega gradbenega urada, zgradili pa sta jih tvrdki A. Battelino in M. Curk.

Sistem mitnic in pobiranje mitnine radi označujemo kot preostanek iz srednjeveške dobe, vendar to ne drži. Če danes čujemo besedo mitnica in trošarina, ne smemo misliti na dobo, ko so nemški židovski užitninski zakupniki izmozgavali meščane in uslužbence tega zakupa, marveč se moramo zavedati, da je danes mitnica mestni urad, ki pobira trošarino. Po zakonu o občinah iz leta 1933. je občinska trošarina za selske občine edina po zakonu o mestnih občinah iz l. 1934 pa je le-ta najizrazitejša občinska posredna davščina, ki jo lahko uvajajo občine v kritje svojih izdatkov.

Kupujte domače blago!

MALI OGLASI

Beseda 0.50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 5 Din preklici

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši mesek 8 Din

BRIVSKEGA POMOČNIKA za podružnico sprejme takoj Hešik, Medvedova 22. 2223

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši mesek 8 Din

KLIŠEJE

Vzorec pošlje brezplačno »Radiosan«, Zagreb Dukljaninova 1.

SIGUREN USPEH! Inserirajte V „SLOV. NARODU“

NOVOST

Na Miklošičevi cesti štev. 17

nova palača Vzajemne zavarovalnice, otvori z današnjim dnem

tvrdka JAVORNIK IVAN

mesar in prekajevalec itd. svojo novo podružnico v najfinejši in najmodernejši opremi z najboljšo in najtočnejšo postrežbo. Vse vrste svežega in suhega mesa ter vsakovrstni narezki.

Za obilen obisk se cenjenemu občinstvu priporoča

Javornik Ivan
mesarija.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1936.

Narodna tiskarna

LJUBLJANA

KNAFLJEVA

5

IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA TER SE PRIPOROČA

ZA CERKEV NAROČNIK

Slepar s protekcijo

Devet žrtev kovaškega pomočnika, ki so mu postale zveze z „visokimi osebami“ pridobiten vir

Ljubljana, 20. avgusta

Če bi bil Janez Iskra z Jesenic kaj več kakor navaden kovački pomočnik v tovarnah Kranjske industrijske družbe, bi bil danes najmanj tako slaven kakor Grašek, ako merimo to žalostno slavo po številu žrtev. Toda Janez ni imel realitetne pisarne, zato mu ni uspelo izvabiti na svoje sleparske limanice več kot 9 žrtev. Po originalnosti ideje, ki mu je služila za prevare, je pa Grašku čisto gotovo enakovreden. Grašek si je znal ustvariti pridobiten vir iz stiske vlagateljev, Janez ga je pa napravil iz — protekcije, kajti brez protekcije se dandanes ne dobi službe, kakor se ne dobi denarja na knjižice brez posredovalcev in prekupčevalcev.

Janez je iskal svoje žrtve med brezposelnimi delavci na Gorenjskem, ki bi radi dobili službo pri KID. Ni bilo težko dobiti take delavoljne ljudi, ki so imeli tudi še nekaj prihrankov in so bili pripravljeni žrtvovati stotake, samo da bi dobili službo. — Službo vam bom preskrbel, jim je natvezil Janez, toda brez protekcije ne gre in tudi brez denarja ne. Imam zveze z uradniki in visokimi osebami, katere je pa treba podkupiti — Brezposelni so mu dajali po sto in dvesto dinarjev, poziva v službo pa ni bilo. Kadar so obiskali Janeza in ga pobarali, kaj je s službo, jih je Janez potolažil, da bo, toda treba je še nekaj stotakov »za mažo«, kajti brez protekcije in denarja ne gre. Na ta način je Janez izvabil devetim delavcem zneske po 2000 Din, 1600 Din, 1000 Din, 800 Din, 600 Din, 360 Din in 250 Din.

Po 35 krat so prišli delavci »intervenirat« na Jesenice, pa jih je Janez vedno znova osleparil za nekaj stotakov, češ, da mora reči zadnjo besedo še neka visoka oseba in da je potrebno še nekaj denarja. Celo brzojavil je Janez svojim klijentom, kadar je nujno potreboval denarja.

Pred mali senat s predsednikom sodnikom dr. Kovačem je stopil Janez Iskra zelo pohlevno. Priče so izjavile da ni bil vedno tako pohleven. Nekemu klijentu je grozil, da ga bo »naredil mrzlega«, če ga bo ovadil Zagovarjal se je Janez, da je bil v stiski zaradi dolgov in zaradi bolezni v hiši in si je pomagal na ta način.

Državni tožilec dr. Fellacher je zahteval strogo kazen, ker je Janez po načrtu iskal svoje žrtve. Tudi denarja ni v taki meri potreboval, da ne bi mogel izhajati s svojo plačo, za zdravnika mu pa ni bil denar potreben, ker je zavarovan pri OUZD.

Janezov branilec dr. Stanovnik je pregovarjal sodnike, da Iskra ni zavedel nikogar v zmoto, ker vendar vsa Gorenjska ve, kdo so lastniki in upravni svetniki KID, in se zaradi tega ne bodo obračali na kovača Janeza za posredovanje. Če so pa to storili so pač nasedli njegovim lažem in izmišljotinam. Tudi za obrtoma izvršene prevare ni govora, ker kovač Janez Iskra ni imel pisarne in obrtnega lista. Predlagal je oprostitev, če bi se pa sodišče proti pričakovanju prepričalo, da je Janez Iskra kriv, naj se upoštevajo vse okolnosti, kakor beda in bolezen, ki so ga speljale na krivo pot.

Sodniki malega senata so po kratkem posvetovanju spoznali, da je Janez Iskra kriv, da je obrtoma izvrševal prevare, ker si je naredil iz lažne protekcije in zvez pridobiten vir, in tudi v zmoto je spravil svoje žrtve, čeprav so mu lahkomiselno zaupale. Obsojen je bil zaradi tega na 8 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih državljanskih pravi za dobo 2 let. Povrniti mora tudi vso škodo. Janez Iskra je kazen sprejel, prosil je samo za odložitev nastopa kazni za 3 mesece, v čemer so mu ustregli.

MASKIRANA DIVJA LOVCA

Lani meseca decembra sta lovska čuvaja Stros in Odar zalotila v občinskem lovišču v Bohinjski Srednji vasi dva maskirana divja lovca, ki sta streljala na srnjaka. Divja lovca sta zbežala, še prej je pa eden od njiju oddal strel na lovska čuvaja. Osumljena sta bila tedaj samska delavca iz Stare Fužine Cvetek Martin in Cvetek Lovrenc. Kazensko postopanje proti obema je pa bilo ustavljeno, ker so neki Mlekuž in Cvetkova mati in sestra pred sodnikom v Radovljici izjavili, da kritičnega dne brat ni bil v gozdu, ker je doma ležal bolan ves dan.

Orožniki pa divja lovca niso izpustili iz vida. Nekega dne so našli karabinko, skrito pri posestnikovem sinu Odarju Lovrencu, ki je izjavil da mu je puško prinesel Cvetko Lovrenc, češ da naj jo skrije. S tem so orožniki dobili nov dokaz, da je Cvetko le divji lovec in kazensko postopanje je bilo obnovljeno. Oba Cvetka sta priznala, da sta tistega dne res lovila, ko so ju zasačili v gozdu. Rekla pa sta, da nista streljala na lovska čuvaja, temveč se je puška Martinu sama sprožila, ko sta se spustila v beg. Martin je tudi priznal, da je nagovoril mater in sestro, naj pričata pred sodnijo, da je bil tisti dan bolan. Cvetko Martin je priznal, da je šel na divji lov, ni pa streljal ali meril na lovskega čuvaja. Lovrenc je pa zopet trdil, da se mu je puška sama sprožila. Čuvaj Odar je prisegel, da je Lovrenc meril nanj. Cvetek Martin je bil obsojen zaradi divjega lova in nagovarjanja Mlekuža Viktorja h krivemu pričevanju na 3 mesece in 10 dni strogega zapora in na izgubo državljanskih pravic za 2 leti. Cvetek Lovrenc je dobil 6 mesecev strogega zapora zaradi divjega lova, nagovarjanja h krivemu pričevanju in grožnje s puško. Obema se všteje preiskovalni zapor. Odar Lovrenc je bil obsojen pogojno na mesec dni zapora, ker je skril puško, v odsotnosti so pa bili obsojeni Mlekuž Viktor zaradi krivega pričevanja na 2 meseca strogega zapora in na izgubo državljanskih pravic za 2 leti, Cvetek Ivana in Cvetek Helena, to je mati in sestra prvega obdolženca, zaradi krivega pričevanja vsaka na 2 meseca strogega zapora in na izgubo častnih pravic za 2 leti, toda obe pogojno. Navzoči trije obtoženci so kazen sprejeli.

Pred eksekutorjem smo vsi enaki

Samo na področju ljubljanske davkarije je bilo avgusta blizu 500 rubežni

Ljubljana, 20. avgusta.

Rečenice kakršna je ona, da smo vsi enaki pred obličjem smrti, so že zelo obrabljene in nesodobne, ko je vendar ona, da smo vsi enaki pred eksekutorjem tako bridko resnična, vzvišena nad vsemi anahronizmi.

To prebridko resnico dokazujejo številni seznami dražb, ki javno opozarjajo na davkariji in magistratu na dražbe zarubljenih predmetov. Ti seznami so zanimivejši in poučnejši od mnogih gospodarskih študij in modrovanj o gospodarski krizi. Morda vas zanima, koliko rubežni je bilo avgusta na področju ljubljanske davkarije? Ne smete misliti, da le kakšne tri. Če poštejete tekoče številke na seznamih, boste izračunali, da je bilo skoraj 500 rubežni. Novinar, ki rad rabi superlative, bi lahko pisal o veličastnih številkah. Lahko bi računal razmerje med številkami dražb in prebivalstvom in lahko bi slovesno oznanjal, da je kriza začela popuščati, kajti tedaj so bile tri rubežni več kakor zdaj. Naj živi statistika in naj se znjo zabavajo naši strokovnjaki. Nam se pa zdi zabavnejše proučevati zarubljene predmete in kaj so njihovi lastniki kot činitelji v gospodarstvu.

Prav za prav o kakšnih činiteljih ne moremo več govoriti, ko ima že besedo eksekutor. Motite se, če mislite, da so med zarubljenci sami obrtniki in trgovci. Pred eksekutorjem smo vsi enaki. Morda ne verjamete, da oznanilo o dražbah zarubljenih predmetov polnijo vedno odlična imena advokatov. Najbolje, da jih sami prečitate. Človek bi mislil, da zdaj advokati sploh več ne pišejo na pisalne stroje, ker je toliko zarubljenih — namreč pisalnih strojev. Če iščete med zarubljenimi predmeti pisalne stroje, boste navadno našli poleg ime advokata. Zdi se, da so pisalni stroji edino bogastvo, ki ga eksekutor lahko zarubi pri advokatu.

Toda to ni nič posebnega, bolj značilno se nam zdi, da so zarubljene mnoge blagajne. Zelo zanimivo bi bilo zvedeti, ali kdo kupuje zarubljene blagajne v teh časih, ko je postal eksekutor znanec celo v bankah, v časih, ko je zarubljenih toliko blagajn, da so postale prav za prav največji anahronizem. Časi so se tako temeljito spremenili, da je postala bančna blagajna navaden, rubljiv predmet in da je izgubila povsem svoj mističen čar, ki je včasih tako privlačeval vlomilce. Če verjamete ali ne, je bila, odnosno je v tem mesecu na dražbi zarubljena blagajna neke ljubljanske banke. Težko si predočiš, kakšen vtis prav za prav napravi dandanes na človeka bančna blagajna z eksekutorsko znamko, ko poslovni ljudje ob nji sklepajo kupčije. Toda, upajmo, da kupčij nihče ne sklepa . . .

Med zarubljenimi predmeti je največ pohištva, sicer je pa blago sila pestro. Tako so na pr. zarubljena kolesa, krave, vino, radio zvočnik avto, konj, obleke, moka, ure in — če verjamete ali ne — kranjske klobase. Osem krav lahko kupite za 9000 Din, bančno blagajno pa za 4000 Din. Pa recite, da ni oglas dražb zanimivejši kakor gospodarska študija: zarubljene so kranjske klobase, vino in bančna blagajna. Pri vsem tem pa človek lahko postane sentimentalen. Toda čutiš tudi prijetno zadoščenje, ko opaziš, da so zarubljeni tudi damski slamniki. Kdo bi se ne veselil — kar nas čuti to peklensko krizo na lastni koži, če bi eksekutor zarubil ne le ženskih pokrival, temveč vso znamenito modo z vsemi njenimi prilastki vred, čeprav je na glasu, da zatira krizo bolj kakor javna dela.

Samo po sebi se razume, da tega poročila ne pišemo iz škodoželjnosti. Strašen memento — danes meni, jutri tebi! — ti preži nad glavo, kdo bi ne bil resen prvsem tem. In pomislite, da sem med zarubljenci na seznamu srečal tudi dva tovariša. Nisem bil posebno presenečen, kakor bi ne bil, če bi čital svoje ime. Sploh pa tiste oglasne deske niso sramotni steber, da bi kdo moral zardevati. Tako je pač, vsi smo pred njimi, nihče ne ve ne dneva ne ure.

Sicer smo pa hoteli opozoriti srečnejše na dražbe, ki jih je toliko, kjer se jim nudi pisano bogastvo tega sveta kakor ga je pokazal izkušnjavec Kristusu. Na prvi dražbi lahko kupite predmete izpod 500 Din cenilne vrednosti tudi znatno ceneje kakor so ocenjeni, če ni kupcev za nje, višje ocenjene pa po ceni do 3 četrtine cenilne vrednosti, dočim so na drugi dražbi na prodaj tudi izpod tričetrtinske cenilne vrednosti, ako ni mnogo kupcev za nje. Ne zamudite, da bo med mnogimi nesrečniki tudi mnogo srečnih!

Španska vojno brodovje

je sicer precej šibko, vendar pa igra v sedanji državljanski vojni važno vlogo

O španskem vojnem brodovju, ki je ostalo zvesto zakoniti madridski vladi, se že od začetka državljanske vojne v Španiji mnogo piše. Že opetovano je to brodovje bombardiralo pristaniška mesta, kjer so zavladali uporniki. Širijo se pa netočne vesti o številu in bojni moči brodovja, odgovarjajočega velesili, za katero je Španija še nedavno veljala. To je seveda zmotno. Špansko vojno brodovje je zdaj po številu eno najslabših med brodovji evropskih pomorskih držav in tudi njegova bojna vrednost ni velika, ker je večina ladij že zastarela.

Do špansko-ameriške vojne za Filipine je spadalo špansko vojno brodovje med najboljše v Evropi, ne sicer po številu, pač pa po bojni vrednosti. Američani so pa uničili najboljše španske ladje. Kraljestvo je dalo sicer zgraditi več modernih ladij med svetovno vojno in po nji ter modernizirati nekatere stare ladje, toda od začetka vojne z Riffi in notranjih neminov špansko vojno brodovje ni bilo izpopolnjeno, če ne štejemo manjših edinic, zlasti podmornic.

Zdaj tvorijo jedro španskega vojnega brodovja ladje tipa dreadnought in sicer: »Jaime I.« »Espana« in »Libertad« (prej Alfonz XIII.). Njihova oborožitev obstoja iz 8 topov kalibra 30-5 cm, 20 topov 10-2 cm in nekoliških protiletalskih topov. Tonaža ladij znaša po 15.800, posadka nekaj nad 700 mož. Ladje so bile zgrajene v letih 1910 do 1920. Poleg tega ima Španija tri moderne lahke križarke »Almirante Cervera«, »Augusta Victoria« in »Reina Victoria Augusta« po 4800 do 5600 ton, zgrajene v letih 1920 do 1925. Te ladje vozijo zelo hitro, vsaka ima 4 do 9 topov 15 cm, poleg lažjih topov. Zadnji dve ladji sta bili po strmoglavljenju kralja Alfonsa XIII. prekrščeni.

Te ladje, 6 do 8 modernih topničarskih čolnov, 10 do 15 velikih, z 10 cm topovi opremljenih torpednih rušilcev, okrog 25 najnovejših torpedovk in nad 12 podmornic, to je jedro španskega vojnega brodovja, ki je sposobno za akcijo na širnem morju. Druge ladje, okrog 30 po številu, so stare podrtije iz leta 1887 do 1906 z neznatno hitrost in njihovi topovi lahko pridejo do veljave samo v stražarski službi.

Vsa ta vojna moč pomeni neznaten odlomek pomorske moči velesil, čijih interesi se križajo na Sredozemskem in Atlantskem morju izvzemši seveda Portugalsko. Navzlic temu je pa špansko brodovje važen činitelj v sedanji državljanski vojni. Če bi se bilo brodovje pridružilo upornikom, bi bila zmaga na njihovi strani, ker bi bilo lahko v kratkem pripeljalo vse maroške čete v Španijo. Tako je pa ostalo na strani vlade in čeprav je prešibko, da bi moglo uspešno blokirati vso špansko obalo in preprečiti dovoz vojnega materijala upornikom, jim vendar sproti prekriža račune. Dogodki so pokazali, da zadostuje omejiti prevoz afriške vojske skozi Gibraltarsko ožino in obstreljevati pristaniška mesta v uporniških rokah, da se sproti utrjuje vojaški položaj madridske vlade. To važno nalogo je špansko vojno brodovje doslej v polni meri izpolnilo, zlasti še, ker si je znala madridska vlada pridobiti simpatije mornarjev s tem, da je izročila poveljstvo na vojnih ladjah podčastnikom.

Louis premagal Sharkeya

V torek sta se spoprijela v New Yorku sloviti ameriški boksar zamorec Louis in bivši svetovni boksarski prvak težke kategorije Jack Sharkey. Gledalcev je bilo nad 35.000. V zelo zanimivi borbi je Louis v polni meri obnovil svoj ugled kot nevaren borec za končni obračun s Schmelingom, ki mu je pred dvema mesecema v istem stadionu podlegel. V tretjem kolu je s knock-outom premagal Sharkeya. Ta runda je trajala samo 1 minuto in 2 sekundi.

Schmeling in Louis

Že prvo kolo je pokazalo, da si je Louis temeljito opomogel in da se bori za povratek v areno. V drugi rundi se Sharkeyu sploh ni posrečilo zadati nastrotniku resnejši udarec. Louis je pa zadal v zadnjem kolu svojemu nasprotniku v 9 sekundah tri težke udarce, končno ga je pa na vso moč udaril z levico po glavi in odnesel zmago s knock outom.

Ženska obesila zločinca

Celo za ameriške razmere nenavadno usmrtitev so imeli oni dan v mestu Owenskara v ameriški državi Kentucky, kjer je Florence Thomsonova sama obesila na smrt obsojenega zamorca Raineya Berta. Ko je bil zamorec 6. julija obsojen na smrt je Thomsonova kot sodnica izjavila, da ga bo sama usmrtila, kajti po zakonih te ameriške države mora izvršiti smrtno kazen sodnik sam. Sem sodnica, je dejala, in dokazati hočem, da sem res. Mnogi njeni prijatelji in humanitarna društva so interveniralj pri nji, da bi opustila svojo namero. Ponudila sta se celo dva poklicna krvnika, ki bi bila opravila ta posel brez najmanjše nagrade, toda Thomsonova se ni dala pregovoriti.

Thomsonova je silno vestna sodnica in prosti čas je porabila, da je proučevala tehniko obešanja zločincev. Na predvečer usmrtitve je lahko izjavila, da bo opravila krvniško delo v redu, kakor poklicni krvnik. Velika množica radovednežev je prisostvovala usmrtitvi. Pred kaznilnico so zgradili tribuno za 2500 povabljenih gledalcev, toda zbralo se jih je nad 8000. Thomsonova je res vzorno opravila krvniški posel.

Anglija in zadnji ruski car

Kerenski priobčuje v svojih spominih podrobnosti pogajanj začasne ruske vlade z Anglijo leta 1917, ko je šlo za zaščito ruske carske rodbine. Začasna ruska vlada se je obrnila na Anglijo in v treh dneh je bila zadeva zadovoljivo urejena. Naenkrat so se pa pojavile nove ovire. Položaj se je zapletel v toliko, da so dobili carjevi otroci škrlatinko. Ta ovira se je pa dala seveda odstraniti. Zadnje dni julija je vprašala začasna ruska vlada v Londonu, kdaj pripluje v Murman angleška križarka, ki naj bi vzela na krov carsko rodbino. Že poprej je danski poslanik Skabelius zagotovil rusko vlado, da nemške podmornice ne bodo napadale angleške križarke.

Tem večje je bilo presenečenje Kerenskega, ko mu je angleški poslanik sporočil, da mora Lloyd Georgejeva vlada carju in njegovi rodbini odkloniti gostoljubnost iz notranjepolitičnih nagibov. Angleška vlada se je morala baje ozirati na nezadovoljstvo inteligence in ogorčenje delavstva. Bala se je demonstracij in stavk. Kralj se je uklonil sklepu parlamenta, ko mu je Lloyd George pojasnil njegovo stališče. V verbalni noti, s katero je angleška vlada obvestila o tem sklepu rusko vlado, je bilo izraženo začudenje, da ščiti ruska vlada tako izrazito germanofilske osebe.

Večni popotnik

V petek 5. t. m. je nastopil upokojeni major IV. angleškega huzarskega polka W. E. Long na parniku »Mongolia« svojo prvo pot čez morje v novem domovanju, kjer hoče tudi umreti. Na »Mongolii« so mu dodelili lepo kabino po dolgih pogajanjih s prekooceanskimi prometnimi družbami. Long je moral namreč zapustiti parnik »Barraboo«, ki so ga letos spomladi vzeli iz prometa, ker je že star, saj je že dobrih 15 let vozil po treh oceanih. Ladje žive namreč hitreje od ljudi na njih. Ko je stopil v pokoj in pustil z zlatom obšito majorsko uniformo na dnu največjega kovčega Long ni slutil, da se bo moral kdaj seliti iz svoje kabine na »Barraboolu«. Nekega dne pa je moral pospraviti svoje stvari in se preseliti drugam.

Major Long ni znal živeti mirno in na enem kraju, kakor drugi angleški vpokojenci. Hrepenel je po neprestanih izpremembah in to ga je napotilo, da je najel kabino na prekooceanskem parniku, ki se največ šestkrat na leto vrne vedno v isto pristanišče. Tako je našel »Barrabool« in zdaj »Mongolio« kjer je dobil v najem za več let kabino da bi imel v nji svoj dom na morju in da bi se neprestano selil iz kraja v kraj. Sedaj je na poti po Sredozemskem morju proti Ceylonu in dalje proti vzhodu in na parniku hoče dovršiti svojo ahasversko življenjsko pot. Brezskrbna leta pokoja je posvetil nemirnemu življenju morja pestrosti pristanišč in neprestano menjajočim se krajem. Gotovo je najsrečnejši med onimi redkimi ljudmi, ki si morejo jesen svojega življnja urediti po svojem okusu in svoji volji.

André Theuriet: 67

Nevarna lepotica

Roman

Nekaj korakov od teh vrat je stala kneginja v črni baržunasti obleki in sprejemala nove goste. Videla je vsakega že od daleč in njen podolgovati mesnati obraz je zažarel bolj ali manj v prijetnem nasmehu, kakor je bil pač družabni položaj novega gosta. Jakob je napeto sledil vsaki izpremembi njenega smehljaja in komaj je čakal, kdaj vstopi Mania, ljubljenka stare kneginje. Kar se je kneginja Kolonbina prijazno nasmehnila in Jakobu je od radosti poskočilo srce. To je ona! — je pomislil in takoj vstal, da bi stopil svoji prijateljici naproti, toda neprijetno presenečenje je zadržalo njegov korak.

Gost, ki ga je kneginja pozdravila s prijaznim nasmehom, je bil moški. Bil je visok, mlad mož tridesetih let, elegantno oblečen in lepo raščen. Krasen cvet slovanskega tipa v svoji moški lepoti. Lahno zakrivljen, nekoliko grob nos, toda majhna usta pod kostanjevimi brki, smele in žareče, široko odprte oči.

Galantno je poljubil kneginji roko in kneginja mu je poplačala to po ruskem običaju s poljubom na čelo.

— Dobrodošli, Sergej Pavlovič! Srečna sem, da vas vidim in da vas bom mogla predstaviti svojim prijateljem.

Prijela ga je za roko in odšla z njim okrog mize. Pri vsaki skupini se je za hip ustavila.

— Knez Sergej Gregorjev ... Njegovo ime je vam gotovo že znano ... Odkar je bil z ekspedicijo v srednji Aziji, je zaslovel knez po vsej naši Rusiji. Prepotoval je Mezopotamsko nižino in raziskal Nimrodovo grobnico.

— Nekega večera nam boste pripovedovali o svojih potovanjih, kaj ne?

Knez se je dobrodušno nasmehnil in nadaljeval po prijaznem poklonu s kneginjo Kolonbino svoj obhod. Jakob je iz lastne izkušnje poznal to predstavljanje ali bolje rečeno napihovanje pred javnostjo.

Spomnil se je, kako ga je kneginja predstavljala svojim običajnim gostom v vili Endymion. Tudi takrat so se ji v samozavesti in ponosu iskrile oči. Čeprav se je zavedal, koliko važnost je treba polagati na to formalnost, se ni mogel otresti neprijetnega spomina na preteklost. Mučna mu je bila zavest, da je konec velike pozornosti, ki jo je užival pred tremi meseci. Na tega mladega popotnika mogočnih ramen, ki je prepotoval Mezopotamsko nižino, so bile obrnjene zdaj oči vseh. Ostal je velika privlačnost kneginjinega salona, dočim je padel on, mojster slike »Kosci ovsa se vračajo« na stopnjo Jacobsena ali Flaminia Ossole. Takoj pri prvem srečanju s knezom je začutil v sebi malenkostno ljubosumnost. Da bi mu ne moral stisniti roke, je vstal in odšel v kot k mizicam, kjer je bilo predstavljanje novega gosta že končano.

Komtesa Acquasola je sedela za okroglo mizico in se mastila z velikonočnimi dobrotami. Da bi bolje prebavila bogato pojedino, je pila čaj z Jacbsenom, baronico Pepperjevo in s Sonjo Nakvasko. Pri tem so se kratkočasili s pogovorom o novem gostu kneginje Kolonbine.

— Hm, — je zamrmrala Sonja in se skrivaj ozrla na kneza, — to vam je fant od fare ... Moja mati se je seznanila z njim v Petrogradu, kjer je bil dvorni vitez ... Vse dvorne dame so bile zaljubljene vanj in seznam njegovih ljubic je bil obsežen prav tako, kakor Don Juanov.

— He, he, — se je zarežal Jacobsen, v Nizzi tudi ne manjka krasotic in v svoj katalog bo lahko pripisal še nekaj številk.

— Dragi moji, mislim, da je začetek že tu, — je zašepetala komtesa Acquasola.

— Saj res, komtesa, — jo je prekinila baronica. — Pa vendar niste to vi?

— Ne, draga moja, nisem jaz. Za moja leta to ni več. V mislih imam lepšo damo..

— In kdo je to, komtesa? ... Brž nam povejte, ne mučite nas.

— Kdo neki, dražestna baronica Lieblingova.

— Mania? — je ponovila Sonja smeje; — to je izključeno, mesto je zasedeno.

— Draga moja, — je odgovorila komtesa Acquasola, dobrodušno, — če je bilo mesto zasedeno enkrat, ne vem, zakaj bi ne moglo biti zasedeno drugič. To boste zvedeli, ko boste tako izkušeni, kakor sem jaz.

Besedam dobre dame o njeni izkušenosti se je družba od srca nasmejala, Jacobsen jo je pa vprašal navidez nedolžno:

— Kaj, gospa Acquasola, vi mislite, da ima ta uglajeni begunec z baronico Lieblingovo že za seboj romanje na Kytharo.*

— O tem romanju ne vem nič, — je odgovorila komtesa naivno. Edino to vam lahko povem, da se Mania zaljubljeno ozira po knezu. V petek sta se srečala pri gospe Nikolajevi in ves večer sta ostala skupaj. To so videli vsi tako dobro, kakor jaz. In ko je baronica Lieblingova odhajala, ji je knez ponudil roko, da bi jo spremil do kočije, iz česar sklepam ...

Sunek s komolcem je ustavil Sonjo v toku njene zgovornosti in mlado dekle je pomežiknilo v svarilo, da se je Jakob Moret približal mizi in da napenja sluh. Komtesa Acquasola je zardela in brž glasno pripomnila:

— Sicer pa samo zlobnim jezikom ta ne da miru, v resnici pa ni nič na tem. Knez je samo pokazal svojo vljudnost.

— Komtesa, — je pripomnil Jacobsen ironično, — vi ste pooseblјena logika.

Jakob jim je bil že pokazal hrbet, toda ušla mu ni nobena besedica pogovora za mizico in val ljubosumnosti mu je nalik žgoči lavi žgal srce. Tistega večera, v petek, mu je Mania pisala, da ga ne more sprejeti, ker« ima pred seboj neodložljiv izprehod«. A zdaj je zvedel, kakšen je bil ta dozdevni izprehod. Baronica Lieblingova mu je utajila, da je namenjena h gospej Nikolajevi. Nedvomno se je bala, da bi jo mogel tam presenetiti in preprečiti njeno koketiranje s knezom Gregorjevim.

* Veneri posvečen otok.

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeseršek. — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.